
TOIMINTAKERTOMUS
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

---

1 9 9 8

RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION

DIREKTÖRENS ÖVERSIKT	34
VERKSAMHETSMILJÖN	37
STRUKTURFÖRÄNDRINGEN PÅ FINANSMARKNADEN	37
KONKURRENSEN OM INLÅNINGS- OCH UTLÅNINGSKUNDER	39
VERKSAMHET 1998	40
ÖKAD MARKNADSIKRIKTNING OCH BÄTTRE GENOMLYSNING PÅ FINANSMARKNADEN	40
STÖRRE EFFEKTIVITET OCH FUNKTIONSSÄKERHET PÅ MARKNADEN	42
BEVAKNING AV TILLSYNSOBJEKTENS EKONOMISKA STÄLLNING	44
BEVAKNING AV RISKTAGNINGEN	46
INSPEKTIONER	49
MYNDIGHETSSAMARBETE	51
FINANSINSPEKTIONENS REGLERINGSVERKSAMHET	52
UTVECKLANDET AV FINANSINSPEKTIONENS VERKSAMHET	53
LAGSTIFTNING	55
FINANSINSPEKTIONEN I KORTHET	59
LIITE • BILAGA	62

Direktörens översikt

För finansmarknaden i Finland var 1998 de stora förändringarnas tid. Tillsammans med tio andra EU-länder beslutade Finland att ta steget över till etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen (EMU) och att införa den gemensamma valutan, euron, vid början av 1999. Som ett led i denna process lade Europeiska monetära institutet ned sin verksamhet och ombildades till Europeiska centralbanken i juni 1998. Samtidigt blev Finlands Bank, vid vilken Finansinspektionen fungerar som en fristående myndighet, en integrerad del av Europeiska centralbankssystemet. Även om marken i form av sedlar och mynt ersätts med euron först år 2002 och den till dess är en av elva underuppdelningar av euron innebär beslutet en djupgående förändring av den finska finansmarknaden. Egentligen kan man inte längre tala om någon finsk finansmarknad, då den bara utgör en liten del av den stora euromarknaden. Utmaningen framöver blir därför att skapa sådana förhållanden som i fråga om finansmarknadens tekniska infrastruktur, lagstiftningen, myndigheternas föreskrifter och anvisningar, tillsynen samt beskattningen bidrar till att upprätthålla en effektiv och konkurrenskraftig men samtidigt stabil och säker finansmarknad i Finland som en del av det gemensamma euroområdet.

Datatekniskt innebar införandet av euron ett enormt arbete, som lyckades väl. Detta ger anledning att tro att också de datatekniska år 2000-problemen kan lösas utan större störningar för samhället och företagen. Det finns dock ingen orsak att underskatta problemet. Finansinspektionen försöker för sin del bevaka att förberedelserna

för år 2000 tas på allvar, att nödvändiga tester utförs och att beredskapsplaner läggs upp.

Lönsamheten i banksektorn ökade och är redan rätt god. Kreditförlusterna fortsatte att minska och har nu nått nivåer som knappast kan bli mycket lägre. Räntemarginalen krympte, vilket dock kompensades av ökad utlåning så att finansnettot förbättrades något. På grund av små räntemarginaler och svag kreditefterfrågan var företagsfinansieringen inte särskilt lukrativ. Banktjänsterna till hushållen, dvs. det som kallas bankernas basverksamhet, bildar fortfarande stommen till lönsamheten i bankerna. Särskilt mot slutet av året växte utlåningen till hushållen kanske redan alltför snabbt. På det hela taget ser bankernas kreditgivning fortfarande ut att baseras på sunda principer. Kapitalförvaltningstjänster för den breda allmänheten håller också på att bli en allt viktigare och lönsammare del av basverksamheten.

Ett fortsatt problem är det stora fastighetsbestånd, huvudsakligen från bankkrisens dagar, som belastar bankernas balansräkningar. Meritanordbankenkoncernen har energiskt tagit itu med problemet. För alla banker är läget inte lika uppmuntrande. För att bankkrisen från det tidiga 1990-talet äntligen skall släppa sitt grepp om den finska finansmarknaden ser Finansinspektionen ingen annan lösning på fastighetsproblemet än avyttring och nedskrivning av bokföringsvärden som i förhållande till marknadens avkastningskrav är alltför höga. Därför avser inspektionen att även i fortsättningen se till att marknaden får tillförlitlig information om fastighetsinnehavens värden och avkastningar, medan ban-

kerna förväntas lägga upp klara åtgärdsplaner för att rätta till missförhållandet. Förutsättningar för detta borde finnas i ett nuläge med förbättrad lönsamhet och relativt goda konjunkturen.

Konkurrensen om sparmedlen håller på att skärpas. Flykten från bankkonton till värdepappersplaceringar är ännu rätt liten, men trenden är tydlig. Aktiesparandet, placeringsfonderna, olika sparlivförsäkringsformer och pensionsförsäkringar i form av fondförsäkringar ökar i popularitet. Förutom värdepappersföretag har bankkoncernerna upprättat egna livförsäkringsbolag och bolag för frivilliga pensionsförsäkringar som konkurrenter till de branschspecifika företagen. Detta accentuerar behovet av harmonisering av regleringen och beskattningen av olika placeringsprodukter. I sin tillsyn och reglering av värdepappersföretagen arbetar Finansinspektionen för en god värdepappersmarknadspraxis och en genomskinlig marknad.

I tillsynen av värdepappersmarknaden blev inspektionen tvungen att ingripa vid försummelse och förseelser som både tillsynsobjekt och investerare gjorde sig skyldiga till. En del av fallen ledde till polisutredning och rättegång. När det gäller smärre förseelser är den rättsliga vägen dock en mycket långsam och tung process. Finansinspektionens möjligheter att reagera snabbare och att förelägga hårdare sanktioner än anmärkningar borde därför förbättras. Den finska värdepappersmarknadens trovärdighet lider om det allmänna intrycket blir att insiderbrott inte kan beivras eller att reglerna för rent spel inte längre gäller vid aktieemissioner. I värsta fall leder bristen på trovärdighet och förtroende

till att investerarna röstar med fötterna, dvs. placerar sina pengar på annat håll. Vårt eget regelverk får dock inte bli för strängt, utan målet måste vara bästa möjliga, också internationellt godtagbara förfaranden.

Finanskriserna i Asien, Ryssland och Latinamerika har på det internationella planet väckt en diskussion om möjligheterna att på ett bättre sätt än förut säkerställa stabiliteten i det globala finansiella systemet. Det talas om behovet av en ny global finansarkitektur. Ett centralt tema i denna diskussion har varit kravet på en effektivare tillsyn av det finansiella systemet och tillförlitligare och aktuellare marknadsinformation. Från att ha börjat i fackkretsar förs debatten nu på det politiska planet, och förutom mellan de stora G7-länderna diskuteras frågan också i olika EU-organ, Internationella valutafonden (IMF), Internationella regleringsbanken (BIS) och tillsynsmyndigheternas olika samarbetsorgan. Man kan bara hoppas att konkreta resultat nås. Finland kan som ordförandeland i EU också få ett ord med i laget under andra halvåret 1999.

För Finland är huvudmålet att stabilisera ekonomin, ge sitt stöd till goda internationella initiativ och medverka i beredningen av dem som en del av EU. I beredningsarbetet deltar Finansinspektionen bland annat genom EU-kommissionens rådgivande bankkommitté (BAC), Europeiska centralbankens banktillsynskommitté och FESCO – som behandlas närmare nedan – samt i dessa organs arbetsgrupper.

Som en positiv utveckling för den finansiella infrastrukturen i Finland bör noteras sammanslagningen av verksamheterna vid Helsingfors Börs och

Finlands Värdepapperscentral Ab under ett och samma holdingbolag. Helsingforsbörsen och Värdepapperscentralen har också fattat sina internationaliseringsbeslut genom sin inriktning på samarbete med fondbörserna och värdepapperssystemen i Tyskland och övriga Centraleuropa. Detta borde säkerställa en fungerande värdepappersmarknad i Finland också som en del av det vidsträckta euroområdet.

Nätverksbildningen mellan börser och värdepapperscentraler framhäver behovet av samordnad tillsyn. Viktigt för Finland i detta arbete är verksamheten inom FESCO – samarbetsorganisationen för tillsynsmyndigheterna på värdepappersmarknaden inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet – som bildades 1997. Inom FESCO bereddes 1998 ett multilateralt samarbetsavtal mellan tillsynsmyndigheterna om övervakningen av värdepappersmarknaderna i området. Avtalet undertecknades i Paris i januari 1999. Den planerade värdepapperskommittén som ett parallellorgan till EU:s rådgivande bankkommitté (BAC) och försäkringskommitté blev ännu inte verklighet på grund av oenighet mellan kommissionen, rådet och parlamentet om den föreslagna kommittéstrukturen.

I Finland fungerade samarbetet ypperligt mellan Finansinspektionen och finansministeriet, särskilt dess finansmarknadsavdelning, Finlands Bank samt social- och hälsovårdsministeriets försäkringsavdelning. Representanter för Finansinspektionen deltog i flera lagberedningar, bland annat i den arbetsgrupp som lade fram förslag till inrättande och organisation av en

försäkringsinspektion. Den nya Försäkringsinspektionen, som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde, inleder sin verksamhet den 1 april 1999. Samarbetet mellan Finansinspektionen och Försäkringsinspektionen regleras i lag och direktionerna för dessa inspektioner har till stor del identisk sammansättning. Direktionernas uppgift är bland annat att närmare besluta om principerna för samarbetet mellan de båda inspektionerna.

Värt att notera var också Bankbranschens Kundrådgivning som inledde sin verksamhet i september 1998, som ett resultat av samarbetet mellan Konsumentverket, Bankföreningen och Finansinspektionen. Byrån visade sig genast fylla ett behov, att döma av den mängd frågor och utredningsyrkanden som strömmat in.

De förväntade stora fusionerna mellan banker och försäkringsbolag uteblev. Sådana fusioner kan dock inte uteslutas i framtiden. Mer sannolikt är att tillkomsten av euroområdet successivt flyttar över trycket på gränsöverskridande fusioner och allianser. Finland bildar ensamt ett alltför litet marknadsområde. Konkurrensen i euroområdet skärps och leder till stora strukturella förändringar på den europeiska finansmarknaden. Utvecklingen inom informationsteknologin ökar trycket på och möjligheterna till branschglidningar utanför den traditionella finanssektorn, till exempel mellan näringsgrenar som detaljhandel, telekommunikation och finansförmedling. Denna utveckling ställer hårda krav på vidareutvecklingen av lagstiftning och tillsyn i hela EU och även på det globala planet.

1999 ser ut att bli ett remarkabelt år på många sätt. Euromarknaden söker sina former. Konkurrensen i Europa hårdnar och gamla strukturer bryts ned. För professionella aktörer öppnas en mängd nya möjligheter. I bästa fall leder detta till en effektivare finansförmedling och ett mångsidigare tjänsteutbud, vilket gagnar samhälls-ekonomi och frigör resurser för annan

produktiv verksamhet och därigenom bidrar till att öka välfärden, välståndet och stabiliteten likaväl i Finland som på Sicilien. Men i denna utveckling lurar också en fara. När gamla strukturer och tankemodeller raseras kan det leda till kriser med en mycket smärtsam anpassning som följd. Utmaningarna inom finanstillsynen är därför stora. Det gemensamma

eurområdet ställer krav på fortsatt harmonisering av tillsynen, förfaringssätten och regelverken. Detta behöver inte betyda avkall på den nationella tillsynen eller införande av en centraliserad tillsynsapparat, men samarbetet mellan nationella myndigheter måste fördjupas. Denna process är redan i full gång. Är processen snabb nog, det får framtiden utvisa.

Mars 1999

Verksamhetsmiljön

Finansmarknaden har de senaste åren utvecklats i en rätt så gynnsam riktning. För den finländska finansmarknaden var 1998 i själva verket ett av 1990-talets stabilaste år.

Det ekonomiska läget i Finland var fortsatt gott. Den finländska finansmarknaden berördes endast marginellt av de ekonomiska problemen i Asien och Ryssland, och fränsett tillfälligt fallande börskurser var effekterna obetydliga. Aktiekurserna steg under året med 68,5 % (figur 1) och också fastighetspriserna gick upp. Prisstegringen för aktier och fastigheter förbättrade läget i banksektorn och gjorde det möjligt för bankerna att minska sina kreditförlustrisker.

Övergången till etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen vid början av 1999 avspeglades i verksamhetsmiljön redan 1998. Under andra halvåret var volatiliteten i växelkurserna mellan de blivande eurovalutorna marginell. Också volatiliteten i räntorna var rätt obetydlig och räntenivån sjönk, vilket delvis kan ha berott på förväntningarna inför den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen.

Det gynnsamma ekonomiska läget återspeglades också i en livlig börshandel. Aktieomsättningen uppgick till rekordhöga 323 miljarder mark, vilket var nästan 71 % mer än året innan (se figur 2).

STRUKTURFÖRÄNDRINGEN PÅ FINANSMARKNADEN

Branschomläggningar i flera banker

Vid årsskiftet 1997/1998 överfördes de statsägda Postbanken Abp och

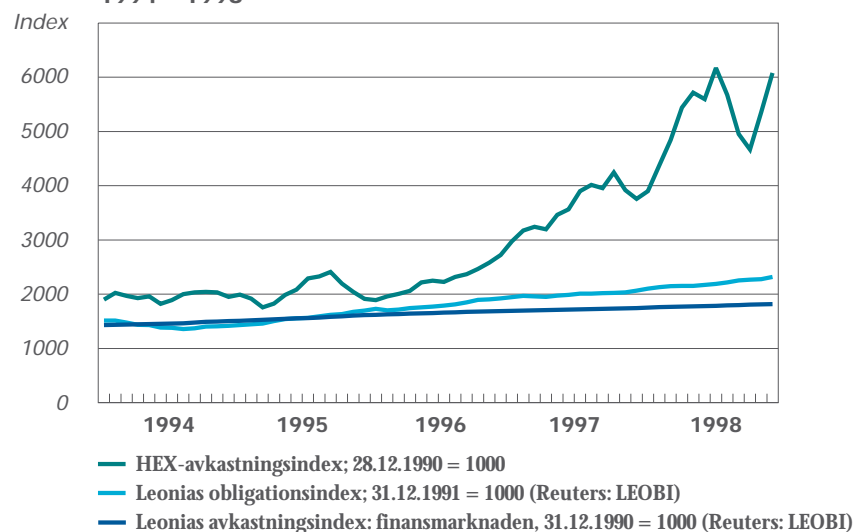
Finlands Exportkredit Abp till samma holdingbolag (PV Yhtymä Oyj). Senare döptes holdingbolaget om till Leonia Abp, Postbanken till Leonia Bank Abp och Finlands Exportkredit till Leonia Corporate Bank Abp.

Kera Abp fusionerades den 1 januari 1999 med Finnvera Abp, dit också verksamheten från Statsgaranticentralen har överförts. Finnvera Abp står inte under Finansinspektionens tillsyn.

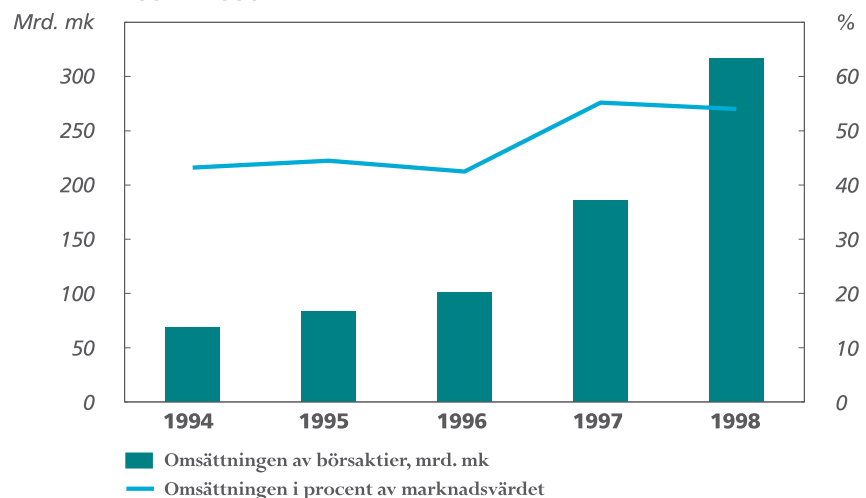
Yrittyspankki Skop Oyj försattes i frivillig likvidation den 1 januari 1999.

Interbank Ab och Mandatum & Co Ab fusionerades till Mandatum Bank Abp vid början av augusti, och i september köpte koncernen upp Protos Ab Fondkommission. Fondkommissionsrörelsen i Protos och Mandatum ombildades till dotterbolaget Mandatum Fondkommission Ab.

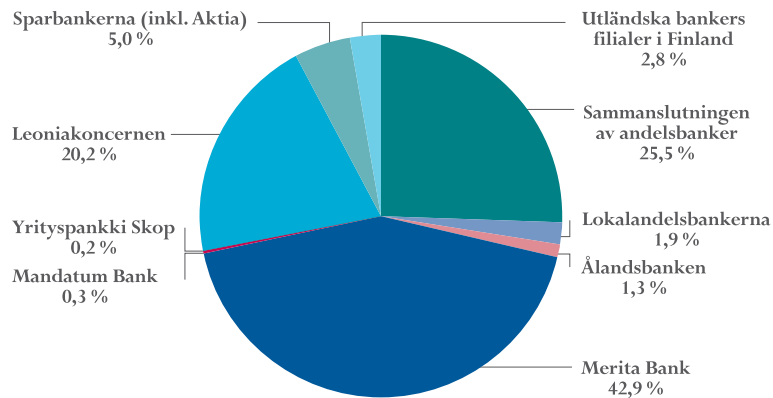
Figur 1. Avkastningsindex på aktie- och räntemarknaden 1994 - 1998

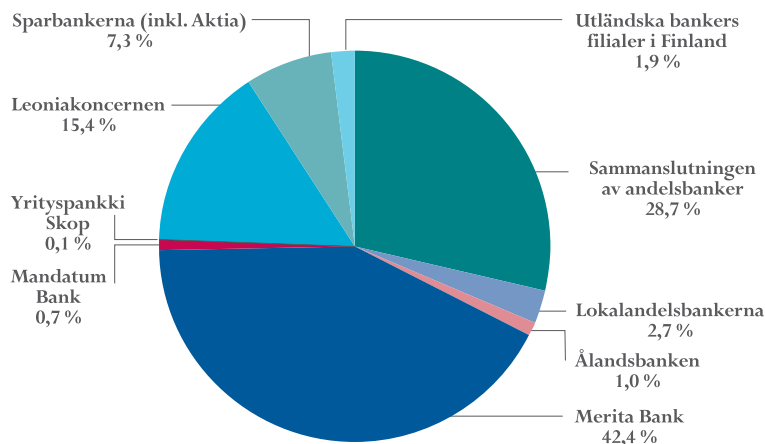
Figur 2. Aktieomsättning vid Helsingforsbörsen 1994 - 1998

Figur 3. Utlåning, bankernas marknadsandelar 31.12.1998

Figur 4. Inlåning, bankernas marknadsandelar 31.12.1998

Lokalandsbankerna gick 1998 ur andelslaget Andelsbankscentralen-ABC. Under hösten anslöt sig lokalandsbankerna till samma informationssystem som sparbankerna och började anlita Aktia Sparbank Abp som sin centralbank.

Genom en ändring av kreditinstitutslagen som trädde i kraft den 9 december 1998 möjliggjordes avvecklingen av Andelsbankernas Säkerhetsfond så att andelsbankerna kunde gå ur

fonden. Med fullmakt från medlemsbankerna undertecknade Andelsbankscentralen och lokalandsbanksföreningen redan i oktober ett avtal om delat ansvar för åtagandena i Andelsbankernas Säkerhetsfond. Vid slutet av 1998 meddelade samtliga andelsbanker att de hade för avsikt att gå ur säkerhetsfonden. Utträdet blir slutgiltigt först när bankerna har betalat sina respektive andelar av fondens skulder.

Tyska samarbetspartner för Helsingforsbörsen och Värdepapperscentralen

Finlands Värdepapperscentral Ab och Deutsche Börse Clearing AG slöt i början av november ett avtal som gör det möjligt för aktörerna vid Värdepapperscentralen att administrera utländska värdepappersdepåer i det inhemska värdeandelsystemet. Förbindelserna byggs initialt upp för penningmarknadsinstrument och masskuldebrev.

I november tillkännagav Helsingforsbörsen sitt beslut att ingå ett samarbetsavtal med Eurex AG och Deutsche Börse AG. Syftet med avtalet är att under hösten 1999 inleda handel med Helsingforsbörsens derivat vid Eurex. Samtidigt skulle Helsingforsbörsens medlemmar få möjlighet att handla i alla instrument som förekommer vid Eurex. På aktiemarknaden planeras ett samarbete som ger Helsingforsbörsen tillträde till Deutsche Börses handelssystem och därigenom uppkopplingar till alla börser som är anslutna till samma handelssystem. För många parter blir det då tekniskt möjligt att bedriva handel direkt vid Helsingforsbörsen, och vice versa.

Samgående mellan Helsingforsbörsen och Värdepapperscentralen

I december antogs förslaget om en sammanslagning av verksamheterna vid Finlands Värdepapperscentral och Helsingfors Börs i samma koncern. Koncernen består av moderbolaget Helsinki Exchanges Group Ltd Ab och ett antal dotterbolag som driver börs-, värdepapperscentral-, värdeandelsre-

gisters- och clearingorganisationsverksamhet. Sammanslagningen genomförs i april 1999.

KONKURRENSEN OM INLÅNINGS- OCH UTLÅNINGSKUNDER

Konkurrensen mellan bankerna om inlåningskunderna höll sig inom rimliga gränser utan något märkbart tryck uppåt på inlåningsräntorna. Bankernas marknadsandelar förändrades inte nämnvärt. Den sammanräknade marknadsandelen för de tre största bankerna/bankgrupperna minskade något, från 88 % vid slutet av 1997 till 86,4 % vid utgången av december 1998 (se figur 3 och 4).

På utlåningssidan var konkurrensen däremot klart hårdare och den

tycktes bara öka från 1997. Med den skärpta konkurrensen skedde också en förskjutning i bankernas marknadsandelar. Framför allt sparbanksgruppen och filialerna till utländska kreditinstitut ökade sina marknadsandelar. De tre största bankernas/bankgruppernas sammanräknade marknadsandel av utlåningen gick ned.

Undersökning om konkurrensen på kreditmarknaden

Finansinspektionen genomförde hösten 1998 en undersökning om konkurrensen mellan bankerna inom utlåningen. Undersökningen visade att konkurrensen klart hade förändrats under året. Dels hade efterfrågan stigit då kunderna åter vågade låna för bostäder och konsumtion, dels hade nya konkurrenter dykt upp på marknaden samtidigt som de mindre banker-

na aktivt arbetade för att öka sina marknadsandelar. Av svaren framgick att hushållen alltmer gjorde jämförelser mellan bankerna och valde bank efter offert, vilket också bidrog till att skärpa konkurrensen.

Stora regionala skillnader förekom i konkurrensen, men mest konkurrensutsatta var tillväxtcentra. Den slojade stämpelskatten hade enligt de tillfrågade föga inverkan på efterfrågan men bidrog till att öka konkurrensen mellan bankerna och kundernas benägenhet att byta bank. I en konkurrenssituation prutade bankerna enligt egen utsago på sin prissättning, men de ansåg sig inte ha gjort avkall på låneportföljens kvalitet. Utöver säkerheterna fäste bankerna särskild vikt vid låntagarnas återbetalningsförmåga. Kassaflödet var därför det primära kriteriet vid kreditgivningen.

Verksamhet 1998

I enlighet med sin verksamhetsplan bidrog Finansinspektionen 1998 till att främja marknadsinriktning och god genomlysning på finansmarknaden och till att öka marknads effektivitet och funktionssäkerhet. Finansinspektionen utökade samarbetet såväl med andra myndigheter som med tillsynsobjekten.

ÖKAD MARKNADINRIKTNING OCH BÄTTRE GENOMLYSNING PÅ FINANSMARKNADEN

Finansinspektionen var med om att utveckla och revidera självregleringen och spelreglerna på värdepappersmarknaden. I syfte att precisera spelreglerna på marknaden reviderade Finansinspektionen sin anvisning om förfaranden som skall tillämpas vid tillhandahållande av investeringstjänster och meddelade en ny anvisning om att värdepappersfunktionerna skall hållas åtskilda från den övriga verksamheten (kinesiska murar).

Finansinspektionen inverkade också på kvaliteten och omfattningen av de bokslutsuppgifter och andra uppgifter som tillsynsobjekten offentliggör. Målet var att öka informationen till marknaden och främja en öppen informationsförmedling.

I syfte att öka marknads tillförlitlighet gav Finansinspektionen ställningstaganden om ledningsprövning i kreditinstitut, om aktieemissioner och aktieförsäljningar via Internet och om identifiering av kunder utan sammanträffande.

Förfaringssätten och spelreglerna på värdepappersmarknaden preciserades

Under verksamhetsåret pågick en livlig offentlig debatt om förfaringssätten på värdepappersmarknaden.

För att upprätthålla det allmänna förtroendet för marknaden och klarlägga förfaringssätten reviderade Fondkommissionärsföreningen rf sin insider- och handelsanvisning. Den nya anvisningen är strängare än den tidigare. Bland annat har tiden för förbud mot s.k. korttidshandel förlängts från en månad till tre månader, vilket innebär att det måste gå minst tre månader mellan försäljning och köp respektive köp och försäljning av samma aktie. Förbudet mot korttidshandel gäller sådana ledande befattningshavare och andra befattningshavare som närmare definieras i anvisningen, liksom deras myndlingar och sammanlutningar i vilka de har ägarkontroll. Genom Finansinspektionens anvisning om förfaranden som skall tillämpas vid tillhandahållande av investeringstjänster gäller kraven i insider- och handelsanvisningen samtliga värdepappersföretag och alla kreditinstitut som tillhandahåller investeringstjänster, även om de inte är medlemmar i Fondkommissionärsföreningen.

Finansinspektionen reviderade anvisningen om förfaranden som skall tillämpas vid tillhandahållande av investeringstjänster och meddelade en ny anvisning om att värdepappersfunktionerna skall hållas åtskilda från andra funktioner i företaget. Syftet är att ge enskilda investerare ett bättre skydd och öka investerarnas förtroende för förfaringssätten på värdepappersmarknaden.

Syftet med anvisningen om att värdepappersfunktionerna skall hållas åtskilda är att värdepappersföretag och kreditinstitut bör skilja åt sina värdepappersfunktioner så att konfidentiella uppgifter såväl om värdepapperen som om kunderna inom värdepappersfunktionerna inte sprids till andra delar av företaget än dem de skall användas av. På så sätt kan företag samtidigt bedriva verksamhet som i annat fall kunde förorsaka intressekonflikter mellan företaget och dess kunder eller mellan olika kunder. När värdepappersfunktionerna hålls åtskilda från andra funktioner går det också lättare att förhindra missbruk av insiderinformation.

Finansinspektionen var företräd i den inofficiella arbetsgrupp som hade tillsatts av finansministern för att utreda spelreglerna på värdepappersmarknaden och undersöka om lagstiftningen och självregleringen eventuellt borde ses över i det avseendet. Arbetsgruppen tillsattes bland annat därför att det under verksamhetsåret i offentligheten ofta hade förekommit påståenden om att parterna på värdepappersmarknaden inte i tillräcklig mån höll sig till spelreglerna på marknaden. Kritiken var bland annat riktad mot insiderregistrens åtkomstsätt och förseningarna i samband med insideranmälningarna.

Arbetsgruppen lade fram flera förslag till förbättring av insiderregistrens tillförlitlighet och offentlighet. Arbetsgruppen utgick från att dess rekommendationer i första hand kan genomföras av marknadsparterna själva, och marknadsparterna har också redan vidtagit motsvarande åtgärder. Målet är bland annat att lägga ut in-

formation om de anmälningsskyldigas innehav på Internet. Dessutom förbereds bl.a. etiska regler för handel som bedrivs av ledningen i börsbolag.

Aktieemissioner och aktieförsäljningar via Internet

Investerarna kunde första gången 1998 delta i aktieemissioner och aktieförsäljningar via Internet. Finansinspektionen gav ett ställningstagande i frågan i syfte att underlätta identifieringen och hanteringen av de risker som den nya tekniken medför.

I sitt ställningstagande förutsatte Finansinspektionen att försäljnings- eller teckningsstället skall kunna identifiera sina kunder och få tillräckliga uppgifter om giltigheten och omfattningen av tecknarens eventuella fullmakt. Enhetliga rutiner skall tillämpas vid aktieemissioner och aktieförsäljningar, oberoende av via vilket medium aktierna tecknas.

Särskild uppmärksamhet skall fästas vid rutinerna för identifiering av kunder och speciella omständigheter i samband med aktieteckningarna, såsom avbrott i teckningen, betalning genast i samband med teckningen och publicering av prospektet också på Internet. Dessutom skall man försäkra sig om att det vid emissioner som erbjuds via Internet tydligt framgår om de är riktade endast till investerare bosatta i Finland, eftersom emittenten i annat fall också skall ta hänsyn till andra länders lagstiftning om värdepappersmarknaden.

Enhetlig praxis vid ledningsprövning

Finansinspektionen fäste i sitt tillsynsarbete uppmärksamhet vid hur kredit-

instituten uppfyller lämplighets- och tillförlitlighetskriterierna och hur ledningsprövningen görs.

För att införa enhetliga rutiner i kreditinstituten gav Finansinspektionen i december ett ställningstagande om ledningsprövning i kreditinstitut. Ett av målen med ställningstagandet var att bidra till att ledningsprövningen systematiskt integreras med internkontrollen

Åtgärder i syfte att förhindra penningtvätt

I samband med inspektionerna och platsbesöken utredde Finansinspektionen vilka åtgärder tillsynsobjekten hade vidtagit för att förebygga penningtvätt. Syftet var också att se till att tillsynsobjekten följer god banksed i enlighet med lagen om förhindrande av penningtvätt och använder sådana metoder som är förenliga med god sed på värdepappersmarknaden.

Andra viktiga påverkningsmöjligheter som utnyttjades var information och utbildning till tillsynsobjekten och samarbete mellan tillsynsobjektens organisationer och både inhemska och utländska myndigheter. Finansinspektionen gav också ett ställningstagande om identifiering av kunder. Avsikten med ställningstagandet var att införa enhetliga kundidentifieringsmetoder på finansmarknaden.

Det internationella samarbetsforumet mot penningtvätt FATF (Financial Action Task Force) gjorde i mars en landundersökning i Finland.

Enligt landrapporten uppfyller det finländska systemet för förebyggande av penningtvätt nästan alla FATF:s 40 rekommendationer. Vidare betecknas Finlands lagstiftning på området, i synnerhet bestämmelserna om interna-

tionell rättshjälp, som exemplarisk och systemet konstateras stå på en stabil grund även administrativt. Finansinspektionen och andra myndigheter uppmanas fortsätta det aktiva samarbetet, framför allt med de anmälningsskyldiga som omfattas av lagen.

Europarådet har inlett samarbete med länderna i Öst- och Centraleuropa och Baltikum i syfte att motarbeta penningtvätt. Europarådet företar liknande landundersökningar som FATF i de (21) länder som deltar i programmet. En representant för Finansinspektionen deltog för FATF:s räkning i Europarådets landundersökning i Slovakien.

Misstänkta fall av missbruk av insiderinformation ledde till polisutredning

Finansinspektionen undersökte under 1998 flera misstänkta fall av missbruk av insiderinformation. Begäran om polisutredning gällde i sju fall misstankar om missbruk av insiderinformation och i tre fall misstankar om derivatmarknadsbrott. Begäran om utredning gällde aktier eller aktiederivat i sju olika bolag.

Finansinspektionen deltog i beredningen av lagstiftning om omstrukturering av verksamheten i kreditinstitut

Finansinspektionen var 1998 företräd i den arbetsgrupp som beredde en revidering av lagstiftningen om kreditinstitut. Arbetsgruppen hade i uppdrag att bereda lagstiftning om omstrukturering och upplösning av verksamheten i kreditinstitut. Arbetsgruppens förslag till ändringar i lagstiftningen offentliggörs i mars 1999 (se s. 57).

Preciseringar i bokslutsinformationen

I syfte att förbättra informationen till marknaden preciserade Finansinspektionen innehållet i den information som skall redovisas i bokslut (se s. 53). Insättarnas möjligheter att få information om bankernas ekonomiska ställning utökades genom en ny föreskrift om skyldighet för bankerna att publicera delårsrapporter.

I meddelanden till tillsynsobjekten redogjorde Finansinspektionen för konsekvenserna av övergången till euro vid upprättandet av bokslut och för redovisningen av förberedelserna inför år 2000 i bokslutet. Helsingfors Börs och Finansinspektionen offentliggjorde ett gemensamt ställningstagande om hur bolag vars aktier är föremål för offentlig handel för marknaden skall redogöra för förberedelserna inför år 2000 och för förberedelseläget.

STÖRRE EFFEKTIVITET OCH FUNKTIONSSÄKERHET PÅ MARKNADEN

Finansinspektionen fäste särskild uppmärksamhet vid tillsynsobjektens riskhanteringssystem och internkontroll och meddelade i april föreskrifter och anvisningar om dem. Dessutom följde Finansinspektionen upp tillsynsobjektens beredskap att börja använda euro och genomföra de ändringar i IT-systemen som övergången till år 2000 medför.

Finansinspektionen undersökte också aktieclearingens effektivitet och de problem som förekommit. Problemen simulerades i samverkan med Helsingfors Börs och Finlands Värdepapperscentral Ab. Finansinspektionen

förutsatte att parterna omgående vidtar åtgärder för att effektivisera clearingrutinerna.

Inspektion av tillsynsobjektens interna kontroll påbörjades

Finansinspektionen påbörjade inspektionen av tillsynsobjektens interna kontroll¹ på hösten 1998. Samtidigt inleddes en bedömning av den interna revisionen² i kreditinstitut.

Tillsynsobjektets interna kontroll utgör ett viktigt inspektionsobjekt i Finansinspektionens verksamhet. Också i många andra länder har tillsynsmyndigheterna prioriterat den interna kontrollen i sin tillsynsverksamhet. Detta beror bland annat på att det i flera av de fall av försummelse och missbruk som inträffat inom den finansiella sektorn under de senaste åren har varit brister i den interna kontrollen som i betydande grad bidragit till uppkomsten och omfattningen av skadorna.

Finansinspektionen meddelade i april sina tillsynsobjekt föreskrifter om kraven på den interna kontrollen. Dessutom meddelades anvisningar om principerna för den interna kontrollen och om den interna revisionen.

¹ Med intern kontroll avses en process som syftar till att säkerställa måluppfyllelse, ekonomiskt och effektivt utnyttjande av resurser, adekvat kontroll av olika risker i verksamheten, tillförlitlig och riktig ekonomisk och övrig information för ledningen och efterlevnad av lagar och föreskrifter samt strategier, planer, interna regler och rutiner.

² Den interna revisionen är en oberoende funktion som är underställd organisationens högsta ledning och som har som uppgift att analysera olika verksamhetsprocesser och utifrån utförd granskning ge rekommendationer och utlåtanden.

Särskild uppföljning av år 2000-beredskapen

Förberedelserna för år 2000 var vid sidan av övergången till euro ett vik-

tigt IT-projekt för Finansinspektionens tillsynsobjekt.

Under första hälften av 1998 fäste Finansinspektionen tillsynsobjektens uppmärksamhet på att de bör känna till IT-problemen i samband med tusenårs-skiftet och att de utan dröjsmål skall vidta åtgärder för att klarlägga och lösa problemen. Utöver särskilda år 2000-enkäter och år 2000-inspektioner arrangerade Finansinspektionen tillsammans med Finlands Bank och andra viktiga aktörer på finansmarknaden år 2000-seminarier och andra evenemang.

Under senare delen av året koncentrerade sig Finansinspektionen på att inspektera bankernas och de övriga tillsynsobjektens planer för anpassningen. Samtidigt arbetade Finansinspektionen för gemensamma tester inom branschen och för upprättande av beredskapsplaner.

I Finland, liksom i många andra länder, ligger den finansiella sektorn före andra organisationer i sina 2000-förberedelser. Bankerna kunde 1998 slutföra största delen av sina IT-modifieringar. För dem återstår därför ett helt år för interna och externa tester och för finslipning av beredskapsplanerna med tanke på eventuella störningar. I värdepappersföretagens förberedelser förekom däremot skillnader, men eftersom dessa företag i genomsnitt är mindre än bankerna och eftersom de har relativt okomplicerade IT-system ger inte heller deras situation anledning till bekymmer.

Korrigeringsarna av Finansinspektionens egna IT-system hade huvudsakligen slutförts vid årsskiftet, och testningen av systemen kommer att vara klar före slutet av juni 1999.

Också euroberedskapen inspekterades

Finansinspektionen gjorde platsbesök hos viktiga banker, värdepappersförmedlare och clearingmedlemmar för att undersöka euroberedskapen på finansmarknaden. Dessutom övervakade Finansinspektionen den gemensamma eurotestningen på aktie- och derivatmarknaderna. Bankföreningen i Finland och Sparbanksförbundet medverkade aktivt i sina medlemmars euroförberedelser. Finansinspektionen krävde detaljerade planer för euroomställningen av sina tillsynsobjekt.

På finansmarknaden förlöpte övergången till euro utan betydande störningar och inga större problem i fråga om marknadens funktion eller stabilitet rapporterades till Finansinspektionen. Den framgångsrika euroomställningen berodde till stor del på det omsorgsfulla förberedelsearbetet i bankernas och övriga tillsynsobjekts omfattande EMU-projekt.

Inspektion av riskhanteringen i betalnings- och avvecklings-systemen

Tillsammans med Finlands Bank klarades bl.a. principerna, objekten och arbetsfördelningen i övervakningen av betalnings- och avvecklingssystemen. Finansinspektionen och centralbanken samarbetar i övervakningen av dessa system. Finansinspektionen övervakar och inspekterar sina enskilda tillsynsobjekts betalningsrörelse. Centralbanken skall för sin del sörja för systemens stabilitet. Genomförandet av gemensamma övervakningsåtgärder i praktiken uppsköts till 1999 i väntan på att Europeiska centralbanken fastställer de principer som skall följas i

den allmänna övervakningen av betalningssystemen.

Finansinspektionen inspekterade två bankers system för utländska betalningar och en banks system för inhemska och för utländska betalningar. Med hjälp av inspektionerna utvärderades bl.a. bankernas riskidentifiering, interna kontroll och riskhantering samt deras beredskap med tanke på störningar. Brister förekom bl.a. i riskidentifieringen, behörigheterna till datasystemen och beredskapsplanerna. För att öka riskmedvetandet gav Finansinspektionen i samarbete med centralbanken ut en publikation om betalningssystemriskerna i Finland och behovet av reglering och tillsyn.

Under året inspekterades också betalningsrörelsen, clearingn och datasystemen i värdepappershandeln i Finlands Värdepapperscentral Ab, som svarar för clearingverksamheten. Dessutom inspekterades en stor banks värdeandelsregister och betalnings- och avvecklingsrutinerna för värdeandelar. I samarbete med centralbanken följdes de åtgärder som de viktigaste bankerna företog för att minska clearingrisken i valutahandeln.

Finansinspektionen ingrep för att effektivisera clearingn av aktiehandeln

Finansinspektionen genomförde 1998 en omfattande undersökning av problemen inom clearingn av aktiehandeln. Problemen berodde till stor del på värdeandelsystemets decentraliserade uppbyggnad, men delvis också på de vedertagna förfarandena. Finansinspektionen utförde inspektioner hos förmedlarna och clearingmedlemmarna för att klarlägga rutinerna i clear-

ingen av aktiehandeln och orsakerna till dröjsmålen i aktieleveranserna.

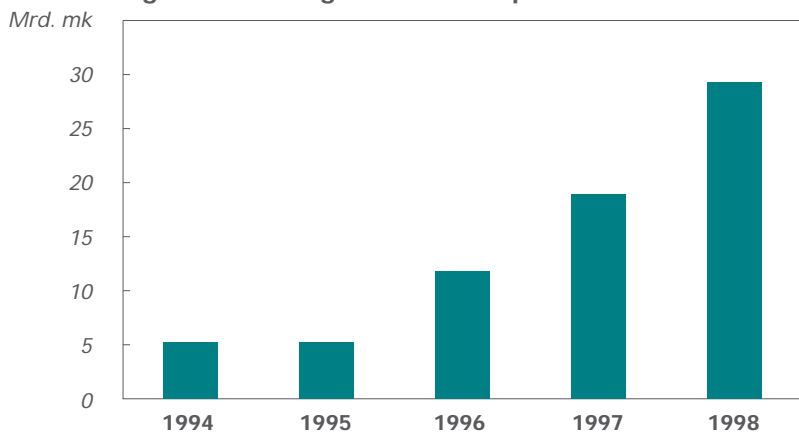
Ett särskilt problem är att en stor del av affärerna inte avvecklas inom utsatt tid, dvs. inom T + 3 dagar (kontraktsdagen + tre bankdagar). I genomsnitt avvecklades 84,9 % av affärerna inom utsatt tid; 1997 hade andelen varit 88,5 %. Lägst, dvs. 79,4 %, var clearingprocenten i september

Finansinspektionen krävde i maj att Finlands Värdepapperscentral, Helsingfors Börs och Fondkommissionärsföreningen rf skulle lämna Finansinspektionen en rapport om projekt med vars hjälp clearingn av aktiehandeln kunde effektiviseras och riskerna i clearingn minimeras. Samtidigt beslutade Finansinspektionen på ansökan av en förmedlare att tillåta samförvar under vissa förutsättningar.

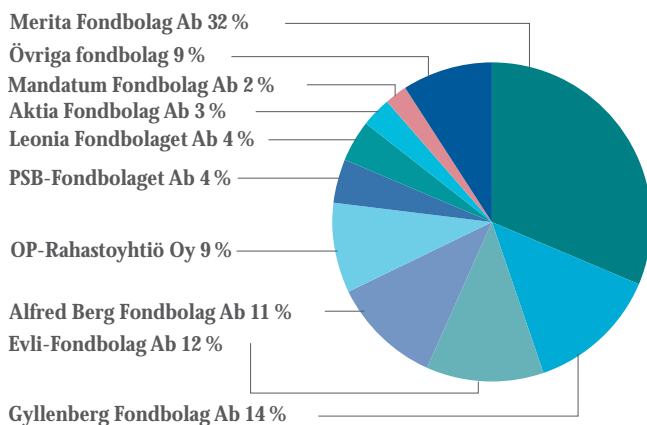
Värdepapperscentralen, Helsingforsbörsen och Fondkommissionärsföreningen har vidtagit åtgärder för att effektivisera clearingn. Allmänna villkor för värdepapperslån fastställdes på hösten och låneverksamheten inleddes i november. I Värdepapperscentralens clearingregler infördes ett krav på likviditetsavtal. Dessutom inleddes utvecklingen av ett dröjsmålsföljdsförfarande och utarbetandet av spelregler för s.k. oäkta blankning.

Utvecklingen av clearingn av aktiehandeln fortsätter även 1999. Koncernbildningen av Helsingforsbörsen och Värdepapperscentralen och koncentrationen av värdeandelsystemet till ett enda värdeandelsregister väntas förbättra möjligheterna att genomföra strukturella reformer av clearingverksamheten.

Figur 5. Placeringsfondernas kapital 1994 – 1998

Figur 6. Fondbolagens marknadsandelar 1998

Övervakning av kreditinstitutens förfaranden

Övervakningen av kreditinstitutens förfaranden fokuserades på standardavtalen för inlåning och utlåning. Både den förestående övergången till euro och det faktum att noteringen av inhemska marknadsräntor skulle upphöra orsakade behov av ändringar i dessa avtal.

I de nya avtalen utgör euriborräntorna och bankernas egna primräntor de viktigaste referensräntorna. I gällande avtal ändrades referensräntorna lagstiftningsvägen så att heliborräntorna ersattes med euriborräntor genom

ett finansministeriebeslut. Om referensräntan i avtal där räntan varit bunden till 3- eller 5-årsmarknadsräntan får kreditinstituten och kunderna avtala sinsemellan. Om ändringarna i villkoren i in- och utlåningsavtalen fördes förhandlingar med Bankföreningen i Finland.

I samarbete med föreningen för pantlåneinrättningar, Suomen Panttilainauslaitosten Yhdistys, och konsumentombudsmannen utarbetades standardavtalsvillkor.

Antalet brev med begäran om utredning fortsatte att minska och uppgick totalt till 217 mot 287 året innan.

Också telefonförfrågningarnas antal sjönk med nästan hälften till 533. Problemen gällde emellertid fortfarande huvudsakligen krediter och säkerheter samt indrivning. Utgående från Finansinspektionens svar utarbetades två allmänna ställningstaganden, det ena om indrivning och god indrivningssed och det andra om konkurrensen mellan bankerna och kundernas byte av bank.

BEVAKNING AV TILLSYNSOBJEKTENS EKONOMISKA STÄLLNING

Värdepappersföretagens provisionsintäkter och rörelsevinst

Vid slutet av 1998 uppgick antalet auktoriserade värdepappersföretag till 46. I provisionsintäkter utan elimineringar redovisade de sammantaget ca 1 144 miljoner mark och i rörelsevinst ca 575 miljoner mark, jämfört med ca 748 miljoner respektive 426 miljoner mark 1997.

De sammanräknade siffrorna för branschen är inte direkt jämförbara med uppgifterna för tidigare år. Siffrorna antyder dock att rörelsevinsterna hade ökat från åren innan. Värdepappersföretagens sammanlagda netto av egen värdepappershandel var klart positiv (ca 100 miljoner mark). Kapitaltäckningen i värdepappersföretagen har motsvarat kapitalkravet enligt lagen om värdepappersföretag.

Kapital investerat i placeringsfonder

Placeringsfonderna hade vid slutet av 1998 ett kapital på 29 miljarder mark. Kapitalet ökade med ca 55 % från året innan, trots att aktiekursfallet i augusti-

oktober och marknadsoron hade medfört ett tillfälligt avbräck och till och med dragit ned kapitalet (se figur 5)

Under året upprättades 48 nya placeringsfonder och sex nya fondbolag fick verksamhetstillstånd. Fondbolagen lade särskilt upp fonder med internationell inriktning. Dessutom bildades fonder som specialiserar sig på givna branscher (läkemedelsindustri, teknologi). Antalet fondbolag var vid slutet av året 22 och de förvaltade 129 placeringsfonder (figur 6).

Bankernas lönsamhet

De finländska bankernas lönsamhet förbättrades ytterligare. Deras sammanräknade rörelsevinst 1998 utgjorde 12,6 miljarder mark. Avkastningen på eget kapital var ca 23 %. Jämfört med övrig företagsverksamhet var lönsamheten utmärkt. Till exempel för de största börsbolagen vid Helsingforsbörsen låg avkastningen på eget kapital i genomsnitt flera procentenheter under 20 %.

Finansnettot fortsatte att stiga. För banksektorn var nettot ca 2 % högre än året innan. Förbättringen kan nästan helt tillskrivas den ökade ut- och inlåningen. Den skärpta konkurrensen på kreditmarknaden drog ned bankernas utlåningsmarginaler, men räntemarginalen mellan inlåning och utlåning i mark krympte endast obetydligt mot slutet av året. Enligt Finlands Banks finansmarknadsöversikt låg totalmarginalen vid slutet av 1998 på ca 4 procentenheter.

Också andra faktorer än det förbättrade finansnettot bidrog till den goda lönsamhetsutvecklingen. Kredit- och garantiförlusterna minskade ytterligare, med totalt 47 % från 1997. Så

Tabell 1. Huvudposterna i depositionsbankernas resultaträkning 1997 och 1998, mrd. mk*

	1998	1997
Ränteintäkter	48,1	47,2
Räntekostnader	29,0	28,5
Finansnetto	19,1	18,7
Provisionsintäkter	7,0	6,5
Övriga intäkter	7,2	5,7
Rörelsekostnader	17,3	16,5
Kredit- och garantiförluster	1,4	2,7
Avskrivningar	2,0	1,7
Rörelsevinst	12,6	9,9

* Resultaträkningen omfattar Meritanordbankengruppen, Leoniakoncernen, sammanslutningen av andelsbanker, Mandatum Bank-koncernen (1997 Interbankkoncernen), Ålandsbankens koncern, Aktia Bank-koncernen, Skop-koncernen samt spar- och lokalandelsbankernas moderbolag. För Leoniakoncernen och Meritanordbankengruppen baseras jämförelsetalen 1997 på proformabokslut.

små kreditförluster hade bankerna senast haft före bankkrisen. Provisionsintäkterna utvecklades i en gynnsam riktning och gick upp med 7 % från 1997. Intäkterna från kapitalförvaltning och fondkommissionsrörelse ökade relativt sett mest.

Nettoresultatet av värdepappers- och valutaverksamheten har i allmänhet varierat kraftigt. Etapp tre av EMU minskar sannolikt såväl bankernas möjligheter att göra vinster på sin värdepappers- och valutahandel som riskerna på grund av kursfluktuationer. Inom värdepappers- och valutahandeln syntes redan 1998 tecken på en nedgång i både vinster och förluster. Nettoresultatet av värdepappers- och valutaverksamheten för hela banksektorn ökade dock från 1997 med 39 %. Bankerna minskade sina aktieinnehav, vilket avspeglades i stora realisationsvinster.

Även om lönsamheten förbättrades påverkades den negativt av kostnadsutvecklingen. Under största delen av 1990-talet har bankernas kostnader sjunkit, men 1998 började administrations- och övriga rörelsekostnader åter stiga. Delvis var det kanske fråga om en tillfällig företeelse, då behovet av nya datasystem till följd av övergången

till etapp tre av EMU och år 2000-problemet har varit stort. Bankernas personalkostnader låg i det närmaste på 1997 års nivå (se tabell 1).

Bankernas balansräkningsstruktur och kapitaltäckning

Enligt Finlands Banks finansmarknadsöversikt ökade inlåningen i mark på dagligkonton 1998 med ca 5 %. Ökningen kan sannolikt tillskrivas den låga räntenivån med den åtföljande bristen på attraktiva placeringsobjekt.

Enligt finansmarknadsöversikten ökade utlåningen i mark med 12 %. Också trenden i utlåningen till hushållen var klart uppåtgående. Till detta finns sannolikt flera bidragande orsaker, t.ex. den förbättrade sysselsättningen, sjunkande räntor och minskad osäkerhet i fråga om räntorna.

Bankerna har skurit ned sina innehav av masskuldebrev. Under tidigare år placerade bankerna sin överskottslikviditet i obligationer, i volymer som i stor utsträckning var beroende av inlåningsöverskott. Det minskade innehavet av masskuldebrev och penningmarknadsinstrument speglar för sin del en växande efterfrågan på krediter.

Starten av etapp tre av EMU har kanske de allra största återverkningar-

Tabell 2. Depositionsbankernas kapitaltäckning, mrd. mk*

	31.12.1998	31.12.1997
Kapitalbas	64	66
varav primärt kapital ("Tier 1")	47	44
Riskvägda fordringar och åtaganden	577	559
Kapitaltäckningsgrad	11,1 %	11,9 %
Primärt kapital/riskvägda fordringar och åtaganden	8,2 %	7,9 %

* Siffrorna omfattar Meritanordbankengruppen, Leoniakoncernen, sammanslutningen av andelsbanker, Mandatum Bank-koncernen (1997 Interbankkoncernen), Aktia Bank-koncernen, Ålandsbankens koncern samt spar- och lokalandelsbankernas moderbolag. Däremot ingår inte Skop-koncernen. För Meritanordbanken och Leonia baseras jämförelsetalen 1997 på proformauppgifter.

Tabell 3. Det nominella värdet av underliggande tillgångar för finländska bankers derivatkontrakt 1997 och 1998, milj. mk

	31.12.1998	31.12.1997	Förändring	Förändring, %
Valutaderivat				
Valutaterminer	415 257	618 026	-202 769	-33 %
Ränte- och valutaswappar	26 480	33 506	-7 026	-21 %
Valutaoptioner	24 182	49 049	-24 867	-51 %
Räntederivat				
Ränteterminer och -futures	1 417 980	3 269 224	-1 851 244	-57 %
Ränteswappar	559 359	643 992	-84 633	-13 %
Ränteoptioner	28 724	77 487	-48 763	-63 %

na på penningmarknaden. Ett särdrag för penningmarknaden i Finland har varit den stora volymen bankcertifikat. Även 1998 gav depositionsbankerna ut stora volymer certifikat. Än så länge har den paneuropeiska interbankmarknaden för depositioner inte slagit ut den inhemska bankcertifikatsmarknaden.

Flera banker har som mål att minska sina innehav av aktier och fastigheter. Fastighetsstocken krympte de facto 1998 med 14 % framför allt på grund av nedskrivningar. Tack vare det gynnsamma marknadsläget har bankerna möjlighet att avyttra sina fastighetsbestånd även genom försäljning.

Bankernas kapitaltäckning sjönk något till följd av en ökad volym riskvägda tillgångar, investeringar och åtaganden utanför balansräkningen. Också det supplementära kapitalet minskade, vilket ytterligare drog ned kapitaltäckningen. Det primära kapitalet ökade dock relativt sett snabbare än den riskvägda volymen, vilket fick

den s.k. Tier 1-kapitaltäckningen att stiga. I många banker ökade det egna kapitalet till följd av räkenskapsperiodens resultat, trots en minskad kapitalånestock. Alla större banker hade redan betalat tillbaka de statliga kapitalinvesteringarna från bankkrisens dagar (se tabell 2).

Åtaganden utanför balansräkningen

Efter flera år av tillväxt började derivatverksamheten minska 1998. Stocken av valutaterminskontrakt i de finländska bankerna krympte med 33 % till 415 miljarder mark. Införandet av euron minskade bankernas behov av skydd mot valutakursrisk. Volymen av räntetermins- och räntefuturkontrakt minskade med 57 % till 1 418 miljarder mark mätt med det nominella värdet på underliggande tillgångar. Denna utveckling har bland annat berott på de korta räntornas låga volatilitet. Nedgången i derivatkontrakten speglar

också minskningen med 13,8 miljarder till 28,3 miljarder mark i kreditmotvärdet av icke standardiserade derivatkontrakt, vilket ingår i beräkningen av kapitalkraven för finländska depositionsbanker (se tabell 3).

Volymen beviljade garantier och garantiförbindelser uppgick 1998 till 50 miljarder mark. Minskningen från 1997 var några miljarder, vilket berodde på en krympande APL-återlåning. I takt med kreditgivning ökade posten bindande kreditlöften med 12,1 miljarder till 48,9 miljarder mark. Ej disponerade, återkalleliga kredit- och checkkontolimiter gick upp med 1,7 miljarder till 46,8 miljarder mark.

BEVAKNING AV RISKTAGNINGEN

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att främja en stabil finansmarknad och förtroendet för den verksamhet som utövas av tillsynsobjekten och finansmarknaden. Finansinspektionens uppgifter är därför tudelade: dels medverkar inspektionen till att utveckla tillsynsobjektens egna kontroll- och riskhanteringssystem, dels bevakar inspektionen tillsynsobjektens risktagning. Vid alltför stora risker påtalar Finansinspektionen detta för tillsynsobjekten.

Förbättrad kvalitet på utlåningen

Banksektorn redovisade ökad utlåning; kreditstocken växte från 1997 med 9,8 % till 367 miljarder mark vid slutet av 1998.³ Den största låntagarsektorn var hushållen.

Med växande kreditstock har kvaliteten förbättrats. Kvaliteten kan mätas bland annat som andelen oreglerade

fordringar i procent av summa utlåning. Vid slutet av 1998 utgjorde denna andel 1,5 %, mot 2,4 % ett år tidigare. Byggnadslånen kan ännu anses ha den sämsta kvaliteten, då andelen oreglerade fordringar alltså är störst inom byggbranschen.

Också mätt i absoluta tal minskade de oreglerade fordringarna. Vid slutet av 1998 uppgick den oreglerade volymen till 5,6 miljarder mark, vilket var 33 % mindre än året innan (figur 7).

För 1998 redovisade bankerna 1,4 miljarder mark i kreditförluster, dvs. 1,3 miljarder mark mindre än för 1997. Minskningen kan tillskrivas bland annat sjunkande arbetslöshet, stigande marknadspriser på fastigheter och värdepapper ställda som säkerhet för lån, samt färre konkursansökningar och betalningsanmärkningar.

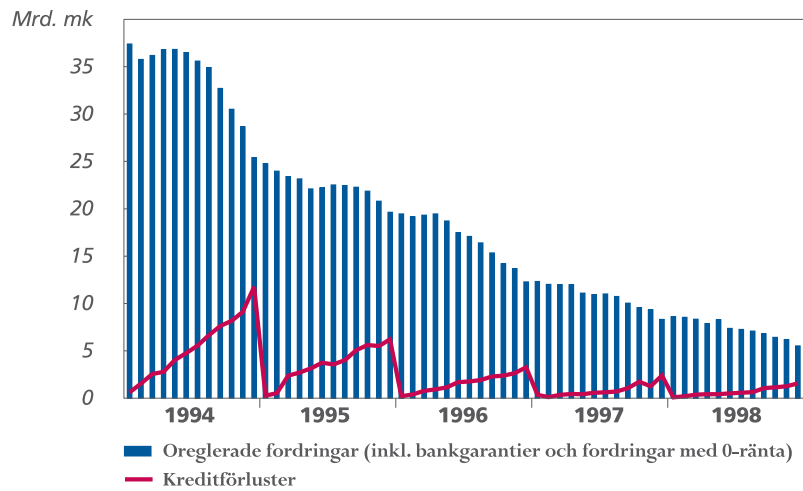
³ Kreditstock = balansposten "fordringar på allmänheten och offentliga samfund". Omfattar finländska bankers poster i finska mark och i utländsk valuta. Siffrorna inkluderar Leonia 12/97 pro forma (Postbanken Abp + Finlands Exportkredit Ab) och filialerna till utländska depositionsbanker.

Finländska banksektorn återhållsam i krisområdena

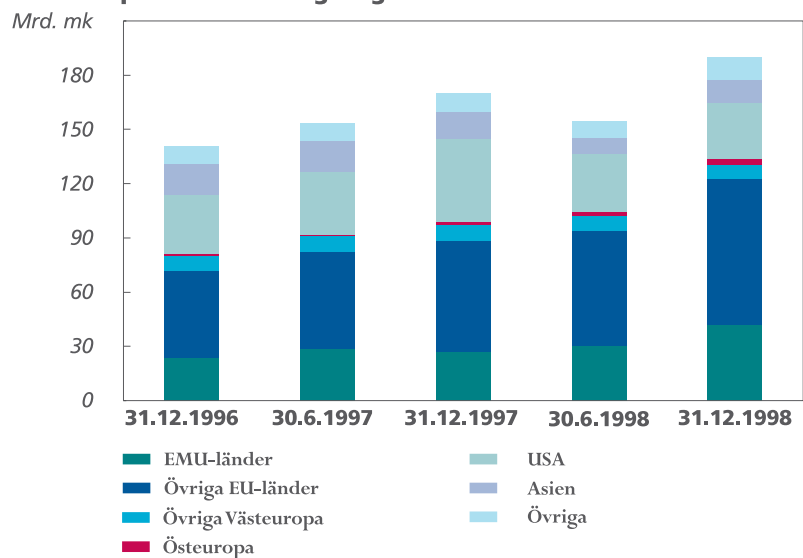
Asienkrisen, med sin upprinnelse redan 1997, har orsakat den europeiska banksektorn betydande förluster. Framför allt bankerna i Tyskland, Frankrike, Österrike och Storbritannien hade stora exponeringar mot den asiatiska marknaden. Det japanska bankstödpaketet lugnade dock ned läget i Asien.

Förlusterna i krisområdet har dock inte ansetts utgöra någon direkt fara för det europeiska banksystemet. Den finländska banksektorns stabilitet är inte hotad, då bankerna i Finland varit mycket måttfulla i sina relationer till

Figur 7. Depositionsbankernas oreglerade fordringar och kreditförluster 1994 – 1998

Figur 8. De finländska bankkoncernernas fordringar på utlandet enligt region 1996 – 1998

krisområdet. Strategin har varit att i lugn takt flytta affärsverksamheten från området. Asienkrisen väntas inte medföra några större förluster i framtiden även om de finländska bankernas fordringar gentemot Asien vid slutet av 1998 uppgick till ca 12,5 miljarder mark. För mer än hälften av fordringarna är det garantier i andra länder som bär den slutliga risken.

Återverkningarna av den i augusti tillspetsade ekonomiska krisen i Ryssland har belastat de europeiska bankernas resultat. Tyska och österrikiska banker hade de största fordringarna på Ryssland. De finländska bankernas fordringar uppgick vid slutet av 1998 till 400 miljoner mark efter redovisade kreditförluster (se figur 8). Jämfört med bankerna i andra EMU-

Tabell 4. Effekten av en ränteförändring om en procentenhet på bankernas ränterisikexponering: inkomstrisk och investeringsrisk, milj. mk

	31.12.1998 Banksektorn totalt	31.12.1997 Banksektorn totalt
Finansnetto 31.12.1997	12 298	11 468
INKOMSTRISK		
Poster i mark		
a) Antagande: avistainlåning < 1 mån.	1 143	1 082
b) Antagande: avistainlåning < 12 mån.	-619	541
Poster i utländsk valuta, valutorna aggregerade (exkl. den finska marken)	59	-12
INVESTERINGSRISK		
Balansposter	607	513
Derivatkontrakt	-235	9
INKOMST- OCH INVESTERINGSRISK TOTALT		
a) Antagande: avistainlåning < 1 mån. i procent av finansnettot	1 574 12,8 %	1 592 13,9 %
Tilläggsuppgift: investeringsrisken i investerings- portföljen	957	647
FÖRKLARING TILL FÖRTECKNEN	+	-
Räntorna stiger med 1 procentenhet	Förlust	Vinst
Räntorna sjunker med 1 procentenhet	Vinst	Förlust

länder har de finländska bankerna varit rätt återhållsamma i sina affärer med Ryssland och baltstaterna med sina nära kopplingar till den ryska ekonomin. Trots att kreditförlusterna till följd av Asien- och Rysslandskriserna ökade, minskade kreditförlusterna sammantaget från året innan. Den ekonomiska krisen i Latinamerika beräknas inte ha nämnvärda effekter på de finländska bankernas resultat.

Minskad valutakursrisk till följd av EMU

Banksektorn förberedde sig under 1998 för etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen, som inleddes den 1 januari 1999. Inom EMU eliminerades därmed valutakursrisken mellan eurovalutorna, men den kvarstod i förhållande till utomstående länders valutor.

De banker som hade satt sin tilltro till euron gjorde i sin valutahandel 1998 större vinster än året innan, men inkomsterna väntas minska i framti-

den. Volymerna sjönk mot slutet av året. Av bankernas totalresultat utgör nettot av valutaverksamheten numera en obetydlig del. I den monetära unionen genereras nettot av en handel med ett allt mindre urval av valutapar.

Jämfört med ränterisken och framför allt kreditrisken har valutakursrisken, som en del av marknadsrisken, spelat en obetydlig roll. Bankerna i Finland har redan i flera år haft relativt små valutapositioner över natten. Finansinspektionens riktgivande limiter för valutariskpositioner gäller enbart avistapositioner och begränsar inte bankernas valutaverksamhet eller intradagspositioner. Valutapositionerna regleras i huvudsak genom bankernas egna riskjusterade limiter.

En del av den valutariskkontroll som Finansinspektionen utövar går därför ut på att kontrollera att bankernas interna limiter och riskhanteringsmetoder är adekvata och sedan utifrån det bedöma hanteringen av intradagspositionerna.

Ränterisken minskade svagt

Ränterisken i banksektorn har legat på samma nivå som i december 1997. Vid slutet av december 1997 var ränterisikexponeringen 1,59 miljarder mark, jämfört med drygt 1,57 miljarder mark vid utgången av december 1998. En räntestegring på en procentenhet skulle ha genererat en förlust i storleksordningen ovan (se bilaga s. 71). Bankernas finansnetton har utvecklats gynnsamt, och den relativa ränterisken, dvs. ränteriskbeloppet i förhållande till finansnettot, sjönk från 13,9 till 12,8 % (se tabell 4).

Beroende på antagandena kan resultatet variera avsevärt. Ovan nämnda siffror har tagits fram under antagande att förändringar i räntenivån omedelbart speglas i räntorna på avistainlåningen. Under antagande att förändringar i räntenivån inte alls påverkar avistaräntorna uppgår den absoluta ränterisikexponeringen i banksektorn till -1,9 miljoner mark (relativ ränterisk -1,5 %), dvs. bankerna skulle gynnas av en ränteuppgång (se figur 9).

Aktierisken i bankkoncernerna och deras pensionskassor

Med aktierisk avses effekten av aktiekursförändringar på värdet av aktieinnehaven. Aktierisken påverkas också av aktierelaterade derivatinstrument. Förändringar i aktiernas marknadsvärde påverkar direkt marknadsvärdet av det bolag som äger aktierna. Sjunker aktiekurserna under året exempelvis med 20 %, minskar det sammanräknade marknadsvärdet för de finländska bankaktierna med 1,5 miljarder mark. Effekten av kursförändringar på kreditinstitutens redovisade resultat beror på hur aktierna värderats i bokföringen.

Marknadsvärdet av aktieinnehavet i bankkoncernerna och deras pensionskassor⁴ uppgick vid slutet av 1998 till ca 7,5 miljarder mark. I siffran ingår alla börsnoterade aktier och aktiefondsplaceringar oavsett i vilken balanspost aktierna redovisats. Aktierna består huvudsakligen av sådana aktier som är föremål för handel på Helsingforsbörsen. Andelen utländska aktier var liten. Livförsäkringsbolagen, pensionskassorna och pensionsstiftelserna står för 3,5 miljarder mark av de börsnoterade aktiernas marknadsvärde. Framför allt Meritanordbanken-gruppen minskade sina aktieinnehav under året.

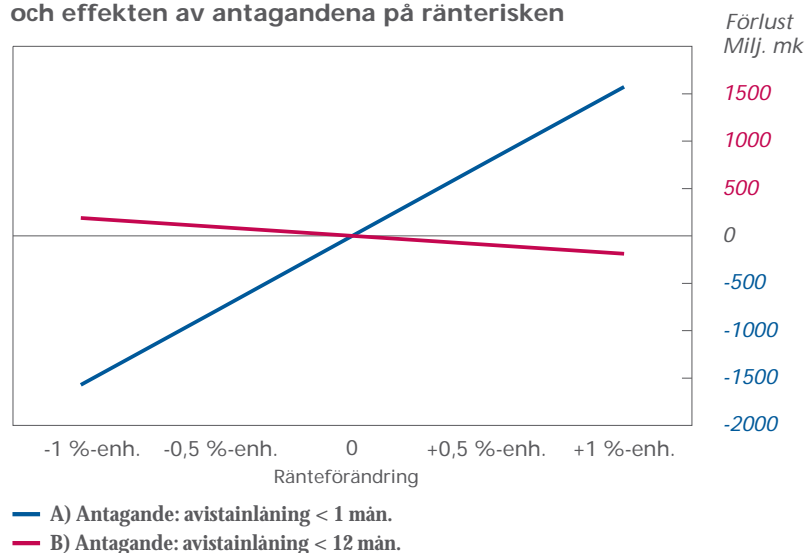
⁴ Finländska depositionsbanker, deras livförsäkringsbolag, pensionskassor och pensionsstiftelser, finländska dotterföretag som hör till deras koncerner, samt deras holdingsammanslutningar.

Likviditetsöverskottet i banksektorn minskar

Likviditetsöverskottet i banksektorn håller på att minska i takt med utlåningstillväxten. Den ökade utlåningen har finansierats bland annat genom minskade innehav av fordringsbevis (i allmänhet räntebärande instrument). Innehaven krympte med 16 miljarder mark till ca 96 miljarder mark. Samtidigt låg den mest likvida delen av portföljerna, dvs. fordringsbevis som är belåningsbara i centralbank⁵, på i stort sett oförändrade 46 miljarder mark, vilket utgjorde 47 % av fordringsbevisen sammanlagt. Löptiderna för inlåningen från allmänheten har i genomsnitt blivit kortare då avistainlåningen ökat medan annan in- och upplåning minskat.

⁵ I posten inräknas sådana statsskuldförbindelser och andra fordringsbevis som centralbanken har uppgett sig godta som säkerhet för lån.

Figur 9. Antaganden om avistainlåningens räntekänslighet och effekten av antagandena på ränterisken

Finansiella underskott

De kumulativa finansiella underskotten minskade i genomsnitt 1998. De ökade under andra kvartalet men minskade sedan under andra halvåret i de flesta banker. Av bankernas skulder utgjorde underskottet för en månad i genomsnitt 3–14 %, mot 5–15 % året innan. Underskotten uttrycks som ett nyckeltal som visar förhållandet mellan det kumulativa underskottet för en månad och bankernas skulder totalt. Antagandet i formeln är att 30 % av avistainlåningen förfaller till betalning inom en månad, medan resten antas löpa på obestämd tid. Fordringsbevisen inräknas enligt faktisk löptid.

Skuldernas löptidsstruktur

Löptiderna för skulderna blev kortare under andra kvartalet för att åter bli längre mot slutet av året. I genomsnitt 44 % av balansomslutningen var skulder med en löptid på högst en månad, medan 60 % av balansomslutningen utgjorde skulder med förfall inom sex månader. Motsvarande tal för 1997 var 41 % respektive 59 %. Antagandet är

att 30 % av avistainlåningen förfaller till betalning inom en månad, medan resten antas löpa på obestämd tid.

INSPEKTIONER

Observerat vid inspektion av företag verksamma på kapitalmarknaden

Tillsynsätgårderna och inspektionerna fokuserades på kontroll av den regelbundna rapporteringen till Finansinspektionen, personalens handel, riskhanteringssystemen, clearingen av aktiehandeln, förmögenhetsförvaltningen och tillhandahållandet av investeringstjänster via Internet. Vid inspektionerna fästes dessutom särskild uppmärksamhet vid den interna kontrollen hos tillsynsobjekten.

Riktigheten av den regelbundna rapporteringen till Finansinspektionen inspekterades i alla värdepappersföretag. Utgående från inspektionerna kunde föreskrifterna och anvisningarna till värdepappersföretagen preciseras.

Vid inspektionen av de investeringstjänster som tillhandahålls via Internet undersöktes hur värdepappersförmedlarna och emissionsförsäljarna utför uppdragen. Särskilt granskades om förfarandena vid handel via Internet avviker från de som tillämpas i traditionella medier (telefon eller fax). Undersökningen visade att teckningen via Internet inte väsentligen avviker från teckning på annat sätt. Än så länge erbjuder bara några få värdepappersföretag sina kunder möjlighet att lämna uppdrag via Internet. Då verksamheten väntas expandera tar Finansinspektionen 1999 ställning till värdepappersföretagens Internet-verksamhet.

Placeringsfondernas förvaringsinstitut inspekterades våren 1998. Även om Finansinspektionen inte upptäckte några brister i förvaringsverksamheten väckte inspektionen dock insikt om nödvändigheten att klargöra innehållet i den övervakning som ankommer på förvaringsinstitutet. Detta skedde i samband med revideringen av lagen om placeringsfonder, då de relevanta paragraferna av lagen kunde ses över. På hösten inspekterades placeringsfondernas andelsägarregister. Inspektionerna visade att verksamheten är ändamålsenligt organiserad och ingenting särskilt fanns således att anmärka.

Vid Helsingforsbörsen och Värdepapperscentralen övervakade Finansinspektionen främst de omfattande systemprojektens inverkan på verksamheten på marknaden. Till Helsingforsbörsens stora systemprojekt hörde det nya handelssystemet, som sattes i drift i september, övergången till euro och starten av förberedelserna för år 2000. Efter fusionen upprätthåller och ut-

vecklar Helsingforsbörsen och Värdepapperscentralen de viktigaste IT-systemen för den finländska värdepappersmarknaden. Finansinspektionen kommer att fortsätta att övervaka prioriteringen, resursfördelningen och framstegen i systemprojekten.

Observerat vid inspektion av bankerna

Centrala teman i inspektionen av kreditinstituten var inspektionerna av lågavkastande poster i kreditportföljerna i de största bankerna och en omfattande undersökning av bankernas fastighetsrisker. Finansinspektionen undersökte genom enkäter och platsbesök tillsynsobjektens beredskap för de systemomställningar som övergången till euro och millennieskiftet förutsätter. Dessutom företogs uppföljningsinspektioner i nästan alla finländska kreditinstituts utländska filialer. Inspektionerna och platsbesöken i lokala spar- och andelsbanker fortsatte.

Syftet med inspektionen av lågavkastande poster i kreditportföljerna var att bedöma kreditriskerna i dessa poster. Relativt sett var förekomsten av räntenedsatta och lågavkastande krediter störst inom fastighetstjänster, byggbranschen, detaljhandeln och hotell- och restaurangverksamheten. Inspektionen visade att de potentiella kreditriskerna i de lågavkastande krediterna inte ger anledning till oro, även om det förekommer skillnader mellan olika branscher och mellan olika banker. Bankerna har redan tidigare redovisat kreditförluster av sina lågavkastande krediter. Det återstående beloppet lågavkastande krediter har också minskat.

Undersökningen av bankernas fastighetsrisker visade att bankernas

fastighetsinnehav fortfarande uppvisar en låg avkastning. Vid slutet av 1997 uppgick det totala värdet av bankernas fastighetsinnehav till ca 40 miljarder mark eller knappt 7 % av bankernas sammanräknade balansomslutning. Av fastigheterna var omkring en fjärdedel i eget bruk. Den genomsnittliga avkastningen av fastigheter i annat än eget bruk uppgick enligt undersökningen till ca 4,5 %. Avkastningen kan endast betecknas som försvarlig. Dessutom gav omkring en tredjedel av bankernas fastigheter i annat än eget bruk en avkastning på högst 3 % av det investerade kapitalet.

Finansinspektionen har krävt att bankerna fortsätter sina ansträngningar att minska fastighetsinnehavet och öka avkastningen på fastigheterna. Enligt Finansinspektionen borde bankerna avveckla sina fastighetsrisker med egna åtgärder genom att antingen sälja fastigheter eller skriva ned deras bokföringsvärde till en realistisk nivå. Finansinspektionen krävde dessutom av de stora bankerna noggrannare information än i 1997 års verksamhetsberättelser om fastighetsinnehav och avkastningens fördelning. Finansinspektionens föreskrift om bokslut i kreditinstitut trädde i kraft i juni och i den krävs att bankerna i noterna till bokslutet uppger sina fastighetsinnehav specificerade enligt avkastningsprocent och fastighetskategori.

I samband med helhetsinspektioner i mindre banker måste Finansinspektionen anmärka på den allmänna kvaliteten på skötseln av verksamheten och brister i den interna kontrollen. I vissa fall hade bankens ledning fortlöpande försummat att följa sina egna anvisningar och interna regler.

Inte heller de förvaltningsorgan som fastställt reglerna hade alltid övervakat deras efterlevnad.

MYNDIGHETSSAMARBETE

Övervakningen av avvecklings- och betalningssystem

Samarbetet med Finlands Bank vid övervakningen av avvecklings- och betalningssystemen fortsatte. Finansinspektionen och centralbanken klarade principerna, objekten och arbetsfördelningen i övervakningsarbetet. Syftet var bl.a. att fastställa centralbankens uppgifter vid övervakningen av avvecklings- och betalningssystemen och centralbankens möjligheter att stödja sig på tillsynsmyndigheten när den förverkligar sina mål i fråga om systemens stabilitet och effektivitet och de penningpolitiska transmissionsmekanismerna.

Myndighetsstatistikprojektet

Finansinspektionens, Finlands Banks och Statistikcentralens statistikprojekt fortsatte. Projektet har haft som mål att förenhetliga rapporterna från kreditinstituten till innehåll och form. I insamlingen av uppgifter gjordes de ändringar som föranleds av införandet av euron.

Den elektroniska insamlingen av kapitaltäckningsdata förenhetligades under 1998 med den övriga elektroniska uppgiftsinsamlingen. Insamlingen av länderriskdata kommer att harmoniseras på motsvarande sätt.

Från och med den 1 januari 1999 omfattar myndighetsstatistiken (VIRATI) också värdepappersföretagens balans- och resultaträkningsuppgifter.

Reformen av försäkrings- och finanstillsynen

Finansinspektionen deltog i den arbetsgrupp som tillsatts för att utveckla försäkrings- och finanstillsynen och i de underarbetsgrupper som arbetsgruppen tillsatte.

Förutom omstruktureringen av försäkringstillsynen skulle arbetsgruppen ta ställning till utvecklandet av samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna. Underarbetsgrupperna utredde frågor i samband med tillsynen av finanskonglomerat och marknadsföring av placeringsprodukter.

Lagarna om inrättandet av en försäkringsinspektion antogs av riksdagen i december 1998. Den nya Försäkringsinspektionen inleder sin verksamhet den 1 april 1999 som ett självständigt ämbetsverk administrativt underställt social- och hälsovårdsministeriet. Sammansättningen av Finansinspektionens och Försäkringsinspektionens direktorer skall från och med den 1 april 1999 vara så lika som möjligt och målet är att öka tillsynssamarbetet mellan tillsynsmyndigheterna.

Den underarbetsgrupp som utrett tillsynen av finanskonglomerat och myndighetssamarbetet vid tillsynen kom med en promemoria som innehöll ett utkast till en lag om tillsynen över finanskonglomerat.

I sin promemoria tog den underarbetsgrupp som utrett frågor i samband med marknadsföringen av placeringsprodukter upp vissa behov av att precisera lagstiftningen och intensifiera tillsynssamarbetet i fråga om marknadsföringen av placeringsprodukter.

Bankbranschens Kundrådgivning

Bankbranschens Kundrådgivning, som

inrättats av Konsumentverket, Bankföreningen i Finland och Finansinspektionen, inledde sin verksamhet den 7 september 1998. Byrån fick cirka 750 förfrågningar under perioden september–december. Största delen av ärendena gällde krediter och säkerheter.

Kundrådgivningen skall verka för ett ökat förtroende mellan bankerna och deras kunder och utveckla de rutiner som tillämpas inom bankverksamheten. Byrån ger råd i frågor kring bankverksamheten, exempelvis vid problem gällande tolkningen av avtal mellan en bank och en kund. Den ger också råd om hur man skall gå tillväga för att lösa tvister och hur man ger respons till bankerna.

Finansinspektionen är representerad i byråns direktions och kommitté.

Tillsynen av Meritanordbanken

Den finländska och den svenska Finansinspektionen avtalade på hösten om inbördes samarbete vid tillsynen av Meritanordbankenkoncernen. Överenskommelsen gällde också informationsutbyte och regelbundna möten mellan tillsynsmyndigheterna.

Den finländska och den svenska Finansinspektionen genomförde under året flera platsundersökningar i Meritanordbankenkoncernen. Dessutom utbytte de regelbundet tillsynsuppgifter.

Ansvar för tillsynen av hela Meritanordbankenkoncernen bärs av Finansinspektionen i Finland. Finansinspektionen i Sverige ansvarar för tillsynen av Nordbankenkoncernen.

Internationellt samarbete

Arbetet fortsatte på samma sätt som under tidigare år i Europeiska kommissionens rådgivande bankkommitté

(Banking Advisory Committee) och i värdepapperskommittén "High Level Securities Supervisors Committee". I beredningen av EU-lagstiftningen medverkade Finansinspektionens sakkunniga i kommissionens och rådets arbetsgrupper.

Europeiska monetära institutet upphörde med sin verksamhet samtidigt som Europeiska centralbanken (ECB) upprättades den 1 juni 1998. Finansinspektionen fortsatte sitt arbete i ECB:s banktillsynskommitté (Banking Supervision Committee) och i dess arbetsgrupper.

Groupe de Contact, den informella arbetsgruppen för EES-ländernas banktillsynsmyndigheter, behandlade teman såsom tillsynsmyndigheternas åtgärder inför övergången till euron och år 2000-anpassningen, gränsöverskridande tillsyn av kreditinstitut, tillsynen av finanskonglomerat samt myndighetstillsynen av ägare. Dessutom förberedde gruppen en princippromemoria om utläggning av verksamheter i kreditinstitut. Groupe de Contact bistår den rådgivande bankkommittén och ECB:s banktillsynskommitté genom att på deras uppdrag genomföra utredningar och kartläggningar. Finansinspektionen har varit medlem i Groupe de Contact sedan 1994.

Samarbetet i EES-ländernas samarbetsorganisation för värdepappersövervakare, FESCO (Forum of European Securities Commissions) fokuserades särskilt på arbetsgrupper. Ett förslag till gemensamma principer för lämplighetsprövning (fit & proper) blev klart. Dessutom godkändes ett samarbetsavtal mellan alla medlemmar. I början av februari 1999 bildades en koordinationsgrupp FESCOPOL, som är under-

ställd FESCO och består av marknadsövervakare från olika länder. Gruppen skall effektivisera det praktiska tillsyns-samarbetet och informationsutbytet. Arbetet med att skapa ett gemensamt regelverk för medlemsstaternas reglerade marknader fortsätter. Detsamma gäller verksamheten för förenhetliga de s.k. uppförandereglererna för marknadsparterna.

Finansinspektionen deltog också i det inhemska EU-beredningsarbetet i sektionen för finansiella tjänster och kapitalrörelser inom kommittén för EU-ärenden. Sektionen bedriver ett intensivt samarbete med Finlands EU-representation i Bryssel.

Samarbetet med myndigheterna i de baltiska länderna intensifierades. Formerna för samarbetet utvecklas kontinuerligt.

FINANSINSPEKTIONENS REGLERINGSVERKSAMHET

Finansinspektionens regleringsverksamhet syftar till att främja stabiliteten på finansmarknaden och förtroendet för tillsynsobjektens och marknadens verksamhet. Genom egna initiativ och åtgärder söker Finansinspektionen främja en effektiv och funktionssäker finansmarknad. Till regleringsverksamheten hör å ena sidan ett aktivt deltagande i beredningen av finansmarknadslagstiftningen och å andra sidan Finansinspektionens egen normgivning.

I egenskap av finansmarknadsövervakare deltar Finansinspektionen som sakkunnig i beredningen av den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen. Ett allmänt mål är att medverka till att det skapas regel-

system som är kostnadseffektiva och inriktade på väsentligheter. Regelverket i Finland får inte heller bli otympligare än i andra EU-länder.

Målet är att finansmarknadslagstiftningen skall bli mera marknadsinriktad. Viktiga utvecklingsprojekt under den närmaste framtiden är ett effektivare skydd för investerare och precisering av insiderreglerna. Finansinspektionen samarbetar också med andra myndigheter och med tillsynsobjekten för att förbättra kvaliteten på och täckningen av den information som tillsynsobjekten ger ut om sina bokslut och andra förhållanden så att aktörerna på marknaden får mera information än förut om viktiga omständigheter i begriplig form.

Anvisningar och föreskrifter om intern kontroll

Föreskrifterna om intern kontroll i kreditinstitut och värdepappersföretag och anvisningarna om principer för intern kontroll och internrevision i kreditinstitut och värdepappersföretag trädde i kraft den 1 april 1998.

Anvisning om förfaranden som skall tillämpas vid tillhandahållande av investeringstjänster

Uppförandereglererna för värdepappersförmedlare reviderades. Den nya anvisningen trädde i kraft den 1 januari 1999. I den har tagits med nya helheter såsom principen om att känna sina kunder (know your customer) och frågor om investeringsanalyser. Anvisningen omfattar alla investeringstjänster.

Anvisning om att hålla värdepappersfunktioner åtskilda

Anvisningen om att hålla värdepappers-

funktioner åtskilda (den s.k. Chinese walls-anvisningen) trädde i kraft den 1 september 1998 (se s. 40).

Föreskrift om kundmedel

Föreskriften om kundmedel trädde i kraft den 1 oktober 1998. Den gäller åtskiljning av kunders penningmedel och annan egendom (kundmedel), förvaring, hantering och clearing av kundmedel, pantsättning av kunders värdepapper och tryggnad av kundernas ställning i clearingverksamheten. Syftet med föreskriften är att trygga kundernas separationsrätt i alla situationer. Föreskriften gäller alla värdepappersförmedlare, också kreditinstitut.

Anvisningar och föreskrifter om bokslut, kapitaltäckning och stora exponeringar

Reviderade föreskrifter om kreditinstitutens och värdepappersföretagens bokslut, kapitaltäckning och stora exponeringar trädde i kraft på sommaren 1998. Också den allmänna anvisningen om gruppbaserad tillsyn reviderades. Dessutom meddelade Finansinspektionen en ny föreskrift om delårsrapportering i kreditinstitut. Föreskriften förbättrar insättarnas möjligheter att få information om bankernas ekonomiska ställning.

I föreskrifterna gjordes ändringar som ökar marknadsinriktningen, bl.a. infördes krav på att kreditinstitut och värdepappersföretag skall redogöra för riskerna i verksamheten och för de principer och metoder som används för hanteringen av kredit- och marknadsriskerna. Andra betydande ändringar var att värdepapper i tradingportföljen numera får värderas till marknadsvärdet och att noterna till bokslutet har

omarbetats för att bättre motsvara de internationella riktlinjerna. Den reviderade bokslutsföreskriften kräver att bankerna i en not till bokslutet skall lämna uppgift om sina fastighetsinnehav utom enligt fastighetskategori också enligt avkastningsprocent.

Ändringar av föreskrifter och anvisningar på grund av införandet av euron

Under året bereddes de revideringar av Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar som föranleddes av införandet av euron. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 1999.

UTVECKLANDET AV FINANSINSPEKTIONENS VERKSAMHET

Riktlinjer för den interna kontrollen

Finansinspektionens direktion godkände på hösten riktlinjerna för den interna kontrollen i Finansinspektionen. De viktigaste delområdena i den interna kontrollen är den interna ansvarsstrukturen, verksamhetsplanerings- och verksamhetsstyrningsprocessen, hanteringen av verksamhetsriskerna, informationssystemen (tillsyns- och ekonomiförvaltning) samt tillsynskulturen (Finansinspektionens värden och etiska principer). Med Finansinspektionens verksamhetsrisker avses faktorer som kan inverka ogynnsamt på genomförandet av Finansinspektionens mål, stabilitet och tillförlitlighet.

Den interna kontrollen är en del av ledningssystemet med vilket Finansinspektionens ledning styr verksamheten i organisationen och som ger ledningen tillräckligt med informa-

tion som underlag för beslutsfattandet och utvärderingen av verksamheten. Som en del av utvecklingen av den interna kontrollen bedömdes också metoderna för hantering av verksamhetsriskerna, deras funktionsduglighet och utvecklingsbehov.

Minimi- och normalnivån för tillsynen fastställdes

För att göra tillsynsarbetet effektivare fastställdes för Finansinspektionens interna bruk en minimi- och normalnivå för tillsynen.

Som ett resultat av detta arbete skapades en klassificeringsmatris med vars hjälp tillsynsätgårderna anpassas till den risk som hänför sig till tillsynsobjektet och dess verksamhet. När tillsynsätgårderna bestäms beaktas vilka typer av inspektioner som behövs och hur ofta de bör genomföras. Finansinspektionen kan bygga tillsynen på regelbunden rapportering i sådana fall när tillsynsobjektets verksamhet inte är förknippad med någon betydande risk med tanke på marknadens stabilitet.

Den nya modellen kan sannolikt börja utnyttjas vid början av år 2000. Avsikten är att se över klassificeringen av tillsynsobjekten regelbundet. En tillsyn enligt minimi- eller normalnivån har betydelse för allokeringen av Finansinspektionens resurser, eftersom tillsynens innehåll framöver kommer att dimensioneras utgående från klassificeringen.

Utvecklandet av IT-systemen

Uppföljningen av tillsynsobjektens ekonomiska ställning och risker baserar sig i Finansinspektionen på data-systemet Riski som innehåller funktio-

ner för kontroll, lagring i databas, uppföljning och analys av de rapporter som tillsyns-objekten tillställer Finansinspektionen. Systemet modifierades under verksamhetsåret för att möjliggöra en övergång till elektronisk rapportering av kapitaltäckningsuppgifter från och med den 31 december 1998 (den s.k. vaka-uppgiftsinsamlingen).

I datasystemen för insamling, lagring och uppföljning av uppgifter gjordes ändringar på grund av införandet av euron. Under en övergångsperiod kan tillsynsobjekten rapportera antingen i euro eller i mark.

Första skedet av det s.k. Early Warning-systemet, som har utarbetats för tillsynen av lokalbankerna, blev klart. Syftet med systemet är att gallra ut de banker som skall bli föremål för inspektioner enligt minimi- och normalnivån.

Då fondsparandet blir allt vanligare, antalet placeringsfonder ökar och kapitalen växer kraftigt krävs det att övervakningen av placeringsgränserna enligt lagen om placeringsfonder alltid är à jour. Under året infördes ett system för insamling, lagring och uppföljning av placeringsfondernas månadsrapporter. Lagringen och uppföljningen kopplades till de existerande Riski-lagringsprogrammen och Riski-uppföljningsprogrammen. Den första datainsamlingen sker per 31 januari 1999.

Hjälpmedel för utvärdering av tillsynsobjektens strategiska EMU-beredskap

För Finansinspektionens sakkunniga ordnades ett internt seminarium som behandlade det förändringstryck som EMU medför och dess inverkan på tillsynsobjektens verksamhet. Som en del av seminariet konstruerades en matris som kan användas för att bedöma tillsynsobjektens strategiska beredskap inför EMU och andra förändringstryck i omvärlden. De viktigaste förändringstrycken är internationaliseringen av finansmarknaden, den hårdnade konkurrensen och den tekniska utvecklingen med åtföljande ökade risker. Matrisen kommer att finjusteras under 1999 så att den kan användas vid inspektioner.

De anställdas kompetens utvecklades

De anställdas yrkeskunskap upprätthölls och deras kompetens förbättrades på många sätt under året. Utbildningen fokuserades enligt riktlinjerna för verksamheten bl.a. på interna kontrollsystem, IT- och betalningssystem samt viktiga lagändringar. Tre sakkunniga besökte under sammanlagt fem månader utländska tillsynsmyndigheter (Sverige, Tyskland) för att stifta bekantskap med deras tillsynsrutiner och arbetssätt. De anställda uppmuntrades också till självstudier i syfte att avlägga examen (CIA,

CISA)⁶. Tillsammans med Svenska Handelshögskolan ordnades ett skräddarsytt utbildningsprogram om finansiella instrument för Finansinspektionens sakkunniga.

En enhetlig utbildning för inspektionsskreterare och sekreterare startade på våren. Med språkutbildning försökte Finansinspektionen möta de utmaningar som den allt mer internationaliserade tillsynen innebär. Också de anställdas kommunikationsfärdigheter utvecklades.

⁶ CIA = Certified Internal Auditor, CISA = Certified Information System Auditor.

Kommunikationen blev öppnare

För att öka informationen till marknaden offentliggjorde Finansinspektionen på sin webbplats på Internet alla meddelanden, remisser, diskussionsunderlag och ställningstaganden som har tillställts tillsynsobjekten i Finansinspektionens publikationsserie. Också den internationella informationen förbättrades genom att de viktigaste anvisningarna och föreskrifterna publicerades på Internet också på engelska.

Finansinspektionen började ge ut ett meddelande till pressen fyra gånger per år. Meddelandet ger aktuell bakgrundsinformation om Finansinspektionens verksamhet, ställningstaganden och andra frågor som gäller finansmarknaden.

Lagstiftning

UTVECKLINGEN AV EU:S FINANSMARKNADS- LAGSTIFTNING

Förordningen om införande av euron trädde i kraft den 1 januari 1999. Den innehåller bl.a. de övergångsbestämmelser som skall tillämpas under övergångsperioden. Förordningen är bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater och behöver inte genomföras nationellt.

Direktiv 98/26/EG om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper antogs i maj 1998. Syftet med direktivet är att minska systemrisken i avvecklingssystemen för värdepapper och betalningar. Direktivet skall sättas i kraft nationellt före den 11 december 1999.

I juni 1998 antogs tre av Europaparlamentets och rådets direktiv (98/31/EG, 98/32/EG och 98/33/EG). Genom dem ändrades bl.a. direktiven om kapitalkrav och kapitaltäckningsgrad. I direktiven föreskrivs bl.a. om riskviktningen av fordringar baserade på panträtt i kontorsbyggnader eller företagslokaler och av aktie- och råvaruderivat samt användningen av egna modeller för mätning av marknadsrisker. I fråga om fordringar baserade på panträtt i kontorsbyggnader eller företagslokaler innebär förändringen att medlemsstaterna kan godkänna att på sådana lån på vissa villkor tillämpas samma riskvikt som på lån baserade på panträtter i aktier i bostadsbolag. De nationella lagändringar som direktiven föranleder skall sättas i kraft senast den 21 juli 2000.

Europeiska kommissionen gav i juli 1998 två direktivförslag vars syfte var att uppdatera placeringsfondsdirektivet (85/611/EEG) enligt den aktuella

marknadsutvecklingen och avhjälpa de betydande tolkningsproblem som hindrar en enhetlig tillämpning av direktivet. Det ena förslaget syftar i första hand till att utöka placeringsfondernas investeringsmöjligheter, medan målet för det andra direktivförslaget är att uppdatera regleringen av placeringsfonderna i linje med regleringen av andra företag som förmedlar finansiella tjänster.

Kommissionen överlämnade i september 1998 sitt förslag till direktiv om rätten för utgivare av elektroniska betalningsmedel att starta och driva verksamhet och om tillsynen över verksamhetens stabilitet och i detta sammanhang ett förslag till ändring av det s.k. första banksamordningsdirektivet (77/780/EEG).

Kommissionen gav i november 1998 sitt förslag till direktiv om distansförsäljning av finansiella tjänster. Förslaget gäller tillhandahållande och försäljning av finansiella tjänster till konsumenterna på distans.

ÄNDRINGAR I LAGSTIFTNINGEN

Det nya systemet med insättningsgaranti

Systemet med insättningsgaranti och dess täckning reformerades i början av 1998. Det nya systemet garanterar en kunds insättningar i en och samma bank högst till ett belopp av 150 000 mark. Tidigare var insättningsgarantin heltäckande.

Det nya systemet tillämpas på medel på konton vars allmänna villkor godkänts av Finansinspektionen. Insättningsgarantin omfattar också sådana medel som är föremål för be-

talningsförmedling och ännu inte bokförts på kontona. Garantin gäller också insättningar i utländsk valuta.

Insättarnas fordringar är säkrade av en insättningsgarantifond som är gemensam för alla depositionsbanker. Medlemskap i fonden är obligatoriskt för bankerna. Insättningsgarantifonden står under Finansinspektionens tillsyn.

Insättningsgarantifonden samlade vid slutet av juni i 291,7 miljoner mark i garantiavgifter från sina medlemsbanker. Vid utgången av 1998 var fondens medel placerade i statens kortfristiga skuldförbindelser, vars årliga avkastning varierar mellan 3,4 och 3,7 procent. När den första garantiavgiften räknades ut framgick det att beloppet insättningar som omfattades av garantin uppgick till drygt 210 miljarder mark, vilket är cirka två tredjedelar av den totala depositionsstocken.

Ändring av lagen om konkurrensbegränsningar

Lagen om ändring av lagen om konkurrensbegränsningar trädde i kraft den 1 oktober 1998. Lagen kompletterades med bestämmelser om tillsyn över företagsförvärv. Genom att Finansinspektionens sekundära rätt att göra framställningar slopades och bestämmelserna om konkurrenstillsyn upphävdes i kreditinstitutslagen har bestämmelserna om konkurrenstillsyn nu helt underställts de allmänna bestämmelserna om konkurrensbegränsningar. Finansinspektionens sakkunskap utnyttjas i fortsättningen via myndighetssamarbetet.

Lagen om Försäkringsinspektionen

Lagen om Försäkringsinspektionen antogs i december och den trädde i kraft den 1 april 1999 (se s. 51).

Tabell 5. De viktigaste av de lagar som Finansinspektionen övervakar iakttagandet av

Kreditinstitutslagen (30.12.1993/1607, Fi 107)
Affärsbankslagen (28.12.1990/1269, Fi 108)
Sparbankslagen (28.12.1990/1270, Fi 109)
Andelsbankslagen (28.12.1990/1270, Fi 110)
Lagen om Postbanken Ab (11.12.1987/972, Fi 111)
Lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (30.12.1993/1608, Fi 112)
Lagen om hypoteksföreningar (8.12.1978/936, Fi 113)
Lagen om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform (6.11.1992/972)
Lagen om statens säkerhetsfond (30.4.1992/379, Fi 115)
Värdepappersmarknadslagen (26.5.1989/495, Fi 116)
Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (26.8.1998/772, Fi 117)
Lagen om placeringsfonder (29.1.1999/48)
Lagen om värdeandelssystemet (17.5.1991/826, Fi 120)
Lagen om värdeandelsskonton (17.5.1991/827, Fi 122)
Lagen om värdepappersföretag (26.7.1996/579, Fi 119)
Lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland (26.7.1996/580, Fi 119a)

Lagen om fastighetsfonder

Lagen om fastighetsfonder trädde i kraft den 1 mars 1998. Lagen tillämpas på verksamhet som innebär att allmänheten deltar i placeringsverksamheten genom att teckna, köpa eller på annat sätt förvärva aktier i ett publikt aktiebolag. Hittills har inga fastighetsfonder grundats.

Ändring av lagen om överlåtelseskatt

Lagen om överlåtelseskatt ändrades den 1 juni 1998 så att skatt inte behöver betalas på överlåtelse av värdepapper som sker för fullgörande av sådana avtal om lån av värdepapper som clearas vid Finlands Värdepapperscentral Ab, om värdepapperen återställs till den ursprungliga ägaren inom 10 sådana dagar under vilka clearing ordnas vid Värdepapperscentralen. Aktörerna på marknaden har föreslagit för finansministeriet att lånetiden skall förlängas till ett år, vilket enligt dem är en förutsättning för uppkomsten av en fungerande värdepappersmarknad.

Ersättningsfonden för investerare

En ersättningsfond enligt Europaparlamentets och rådets direktiv grundades på hösten 1998. Ersättningsfondens uppgift är att skydda icke-kommersiella investerare vid ett värdepappersföretags eller ett kreditinstituts insolvens. Om ett företag inte förmår fullgöra sina åtaganden, exempelvis betala investeraren penningmedel eller värdepapper som hänför sig till förmedlingsuppdraget, kan till en och samma investerare i ersättning betalas högst 20 000 euro. Av fondens medel betalas inte förluster på grund av investeringsverksamheten.

Medlemskap i ersättningsfonden är obligatoriskt för alla värdepappersföretag och kreditinstitut som tillhandahåller investeringstjänster. Fondens medel samlas in av medlemmarna i form av garantiavgifter. Fondens minimikapital är 50 miljoner mark.

Finansinspektionen utövar tillsyn över ersättningsfonden.

Den nya lagen om placeringsfonder

Den nya lagen om placeringsfonder trädde i kraft den 1 februari 1999. I och med den förtydligas lagens tillämpningsområde, struktur och fördelningen av myndigheternas befogenheter. Förutsättningarna för beviljande av verksamhetstillstånd preciseras i fråga om tillförlitlighet och god vandel hos de personer som sköter fondens förvaltning. Ändringar av en viss storlek i fondbolagets röstetal och inflytande skall meddelas till Finansinspektionen. Bestämmelserna om fondbolagets kapitaltäckning samordnas med internationell praxis.

I lagen definieras noggrannare än tidigare placeringsfondens förvaringsinstituts uppgifter och särskilt vilka åtgärder som krävs för att förvaringsinstitutet skall anses ha uppfyllt sin tillsynsplikt. En specialplaceringsfond kan ha en placeringspolitik som är friare än tidigare, vilket möjliggör produktutveckling inom placeringsfondsverksamheten. En ny typ av fond är exempelvis fondandelsfonder. Specialplaceringsfonderna åläggs en mera omfattande informationsskyldighet än hittills genom ett förenklat fondprospekt och en kvartalsrapport. Skyldigheten att identifiera kunden utsträcks till att gälla också fondbolag och förvaringsinstitut.

Andra lagändringar

Den 1 januari 1999 trädde lagen om ändring av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel i kraft. Genom ändringen utvidgades lagens tillämpningsområde att gälla också prestationer inom en centralbanks eller någon annan clearingorganisations betalningssystem.

Lagen om ändring av lagen om värdeandelssystemet stadfästes den 18 december 1998 och trädde i kraft den 1 januari 1999. Lagen beaktar etablering av internationella förbindelser mellan värdepapperscentraler och hanteringen i Finland av värdepapper som ansluts till värdeandelssystemet via dessa förbindelser. Samtidigt preciserar den bestämmelserna om anslutning av utländska värdepapper till värdeandelssystemet.

KOMMANDE LAGSTIFTNING

Den 1 april 1999 trädde en ändring av värdepappersmarknadslagen i kraft. Den skärper bestämmelserna om regelbunden informationsskyldighet för emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel och aktieägares s.k. flaggningskyldighet. Den som emitterar aktier eller värdepapper som berättigar till aktier vilka är föremål för offentlig handel skall framöver offentliggöra tre delårsrapporter under räkenskapsperioden. Denna skyldighet kan emellertid lindras i fråga om andra än börsnoterade bolag. En lindring är möjlig om detta föreskrivs i de regler som gäller för annan offentlig handel. En emittent av masskuldebrevslån som är föremål för offentlig handel är skyldig att offentliggöra en delårsrapport under räkenskapsperioden.

Aktieägarnas flaggningskyldighet skärps genom ett ökat antal flaggningsgränser och genom att den nedre gränsen för flaggning sänks från tidigare 10 till 5 procent. Fr.o.m. den 1 april 1999 är flaggningsgränserna 5, 10, 15, 20, 25, 33¹⁴, 50 och 66¹⁴ pro-

cent, varav gränserna 5, 15 ja 25 procent är nya. Finansinspektionen kan bevilja en yrkesmässig investerare undantag från anmälningsskyldigheten om dennes syfte inte är att påverka ledningen i det bolag aktierna gäller.

Straffbestämmelserna om värdepappersmarknadsbrott revideras. De bestämmelser som gäller de mest klandervärda brotten överförs från värdepappersmarknadslagen och lagen om handel med standardiserade optioner och terminer till strafflagen. Samtidigt skärps straffpåföljderna för de allvarligaste formerna av missbruk.

Exempelvis för grovt missbruk av insiderinformation och för grov kursmanipulation blir straffet fängelse i högst fyra år. Lagändringarna träder i kraft på sommaren 1999.

LAGSTIFTNINGSPROJEKT

Tillsynen över finansiella konglomerat

Den underarbetsgrupp som har utrett tillsynen över finansiella konglomerat och myndighetssamarbetet överlämnade i januari 1999 en promemoria till arbetsgruppen för utvecklande av försäkrings- och finanstillsynen med ett utkast till en regeringsproposition med förslag till lag om tillsyn över finans- och försäkringsgrupperingar.

En underarbetsgrupp med uppgift att utreda frågor i samband med marknadsföringen av placeringsprodukter tog i sin promemoria upp vissa behov av att precisera lagstiftningen och intensifiera tillsynssamarbetet i fråga om marknadsföringen. Underarbetsgruppen överlämnade sin promemoria till arbetsgruppen för utvecklande av

försäkrings- och finanstillsynen i oktober 1998.

Båda promemoriorna är på remiss.

Omstrukturering och upplösning av verksamheten i kreditinstitut

Arbetsgruppen för utvecklande av kreditinstitutslagstiftningen, som tillsatts av finansministeriet den 30 september 1997, överlämnar i mars 1999 en promemoria som innehåller ett utkast till en regeringsproposition med förslag till bestämmelser om omstrukturering och upplösning av verksamheten i kreditinstitut.

Arbetsgruppen föreslår att kreditinstitutslagstiftningen kompletteras och förtydligas så att den för alla typer av kreditinstitut på så likartade grunder som möjligt bestämmer om fusion, delning, överlåtelse av affärsverksamhet, frivilligt återlämnande av koncession, nedsättning av bundet eget kapital, temporärt avbrytande av verksamheten, likvidation och konkurs.

Syftet med arbetsgruppens förslag är att främja frivilliga omstruktureringar i kreditinstitut när sådana är nödvändiga för att trygga den fortsatta verksamheten i ett enskilt kreditinstitut, en effektiv verksamhet på marknaden eller det finansiella systemets stabilitet. Avsikten är också att bestämmelserna om upplösning av verksamheten i kreditinstitut då det inte är möjligt eller ändamålsenligt att omstrukturera verksamheten skall göras klarare och kompletteras.

Förslag till lag om betalningsöverföringar

Justitieministeriets arbetsgrupp för betalningsöverföringar överlämnade sitt betänkande den 22 april 1998.

Enligt sitt uppdrag förberedde arbetsgruppen ett utkast till en regeringsproposition för att sätta rådets direktiv 97/5/EG om gränsöverskridande betalningar i kraft i Finland. Lagen skall gälla också inhemska betalningsöverföringar.

Arbetsgruppen föreslår att lagen om betalningsöverföringar också skall reglera vissa juridiska påföljder av be-

talningsöverföringar. Arbetsgruppen har ansett att tillsynen av banker och andra motsvarande institut som sköter betalningsöverföringar redan är tillräckligt reglerad och propositionen innehåller därför inga förslag till bestämmelser om tillsyn.

Till lagens tillämpningsområde föreslås höra alla betalningar i Finland samt sådana betalningar mellan

Finland och EES-stater som uppgår till högst 50 000 euro eller motsvarande belopp och som erläggs i en EES-valuta eller i euro. Största delen av de föreslagna bestämmelserna gäller det rättsliga förhållandet mellan den som har gett betalningsordern och hans institut.

Finansinspektionen i korthet

Målet för Finansinspektionens verksamhet är att främja stabiliteten på finansmarknaden och förtroendet för tillsynsobjektens och marknadens verksamhet. Finansinspektionen verkar för att tillsynsobjekten utvecklar egna riskhanteringssystem och att marknadsparterna effektiverar sin självreglering. Finansinspektionen är en del av tillsynsätverket på EU:s gemensamma marknad.

Finansinspektionen inrättades i oktober 1993, när bankinspektionen avvecklades, och inspektionen administrativt började fungera i samband med Finlands Bank.

Beslutsprocessen i Finansinspektionen

Finansinspektionen är självständig i sina beslut. Verksamheten leds och besluten fattas av Finansinspektionens direktör. Direktören bistås av en rådgivande ledningsgrupp som består av biträdande direktörerna, biträdande avdelningschefen och chefsjuristen.

Till Finansinspektionens direktion hör förutom Finansinspektionens direktör representanter för Finlands Bank, finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Från april 1999 kommer överdirektören för den nya Försäkringsinspektionen att höra till direktionen (se s. 51). Till direktionens uppgifter hör bl.a. att fastställa anvisningar om tillsynen i ärenden som är betydande eller principiella och viktiga med tanke på Finansinspektionens tillsyn, att bestämma tillsyns-

gifterna och att avgöra sådana viktiga och principiellt viktiga ärenden som direktören har överfört till direktionen för behandling. Direktionen behandlar också Finansinspektionens årliga budget. Budgeten godkänns av Finlands Banks direktion.

Personal

Vid slutet av 1998 hade Finansinspektionen totalt 123 anställda (föregående år 122). Vid kreditinstitutsavdelningen tjänstgjorde 65 (68), vid kapitalmarknadsavdelningen 30 (27), vid avdelningen för stödfunktioner 24 (23) och vid staben 4 (4). Av personalen var 105 ordinarie anställda och 18 visstidsanställda.

Verksamhetens kostnader

Kostnaderna för verksamheten täcks med tillsyns- och åtgärdsavgifter som tas ut av tillsynsobjekten. Kostnaderna uppgick 1998 till ca 59,5 miljoner mark. Åtgärdsavgifterna utgjorde 4,5 procent av kostnaderna eller 3,2 miljoner mark.

Tillsynsobjekt

Vid slutet av året hade Finansinspektionen 496 tillsynsobjekt.

Kärnverksamheter

Finansinspektionens kärnprocesser är tillsyn och reglering. Viktiga delar av tillsynsprocessen är tillsynsobjektens riskhantering och interna kontrollsystem. I tillsynsarbetet betonas ledningens ansvar och de interna kontroll-

och riskhanteringssystemens funktionsförmåga. En viktig del av tillsynsarbetet utgörs av platsinspektioner. Finansinspektionen följer tillsynsobjektens ekonomiska ställning och risktagning utifrån tillsynsobjektens rapportering till Finansinspektionen.

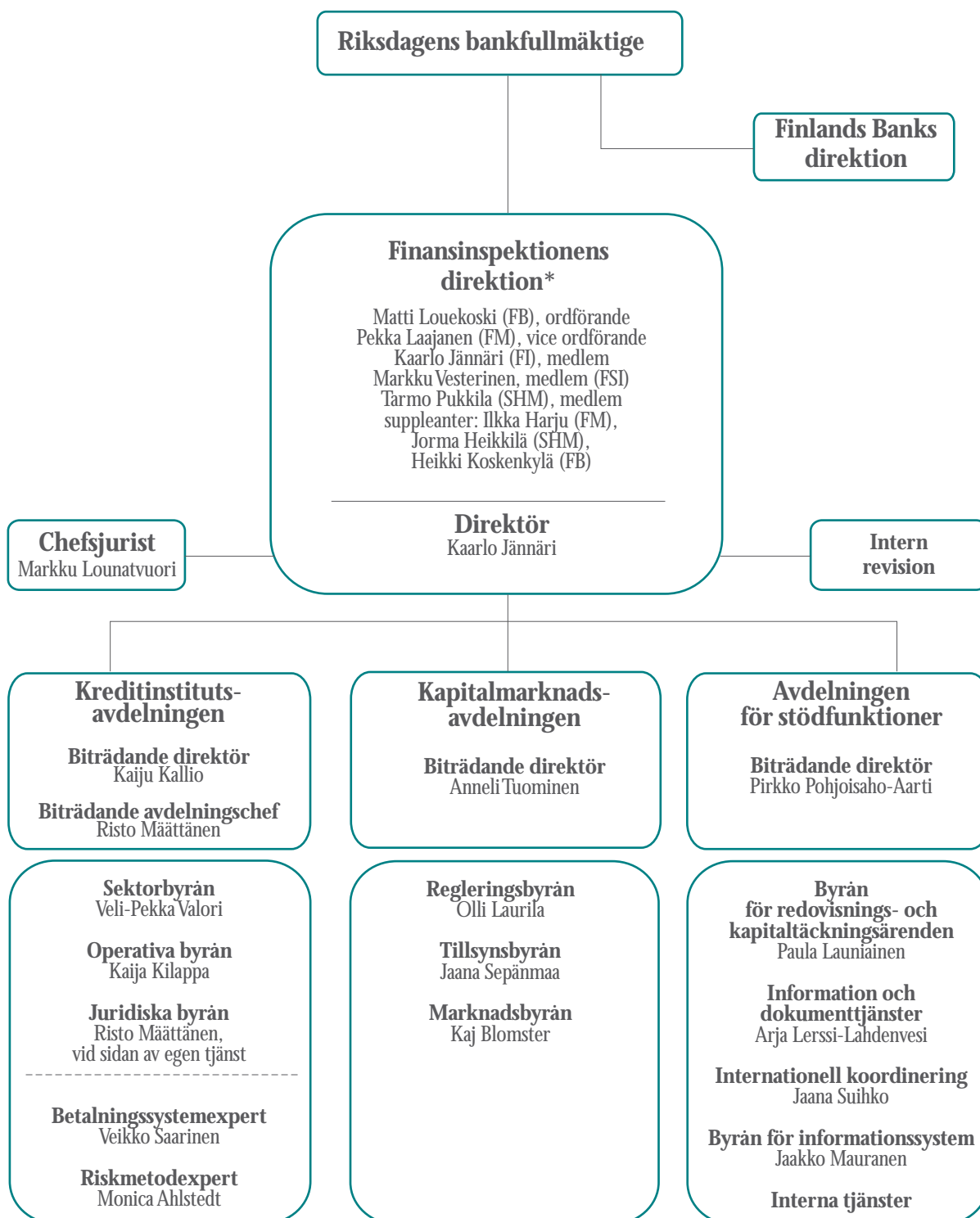
Tillsynen av kapitalmarknaden fokuseras dessutom på att upprätthålla marknadens tillförlitlighet. Detta sker bl.a. genom övervakning av förfarings-sätten på värdepappersmarknaden, övervakning av att emittenterna uppfyller sin informationsskyldighet och genom undersökning av misstänkta fall av missbruk av insiderinformation och andra värdepappersmarknadsbrott. På värdepappersmarknaden verkar Finansinspektionen för en smidig handel och clearingverksamhet och för tillförlitliga tjänster inom den expanderande kapitalförvaltningen.

Finansinspektionen följer förhållandena på marknaderna och kommer vid behov med framställningar till andra myndigheter om lagstiftning eller andra åtgärder. Dessutom deltar Finansinspektionen i flera lagstiftningsprojekt inom sitt eget kompetensområde.

Samarbete med andra myndigheter

Tillsynen utövas i samarbete med andra myndigheter, särskilt centralbanken, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, den nya Försäkringsinspektionen och utländska tillsynsmyndigheter.

Finansinspektionens organisation 1.4.1999

* FB = Finlands Bank, FM = Finansministeriet, FI = Finansinspektionen, SHM = Social- och hälsovårdsministeriet, FSI = Försäkringsinspektionen

Finansinspektionens kostnader och intäkter 1998

	Utfall 1997	Utfall 1998	Budget 1999	Budget 1999
	FIM 1000	FIM 1000	FIM 1000	EUR 1000
KOSTNADER				
PERSONALKOSTNADER				
Löner	29 372	31 546	31 981	5 379
Övriga personalkostnader	9 433	9 935	10 243	1 723
Summa	38 805	41 481	42 224	7 102
ÖVRIGA KOSTNADER				
Utbildning	1 361	1 520	2 174	366
Tjänsteresor	1 382	1 345	2 080	350
ADB-kostnader	4 075	3 866	5 265	886
Kontortjänster	3 738	3 914	4 411	742
Hyrer och fastighets- underhåll	4 107	4 195	4 531	762
Övriga kostnader	2 139	3 139	4 293	722
Summa	16 802	17 979	22 754	3 827
INVESTERINGAR				
Maskiner och inventarier	379	68	222	37
Summa	379	68	222	37
SUMMA KOSTNADER	55 987	59 528	65 200	10 966
INTÄKTER				
Tillsynsavgifter	54 116	56 063	61 905	10 412
Åtgärdsavgifter	1 585	3 187	3 035	510
Övriga intäkter	294	276	260	44
SUMMA KOSTNADER	55 995	59 526	65 200	10 966

Tillsyns- och åtgärdsavgifter 1998

	1997	1998
	FIM 1000	FIM 1000
TILLSYNSAVGIFTER		
Affärsbanker	24 158	25 932
Andelsbanksgruppens medlems- banker och deras centralinstitut	7 301	7 288
Lokalandelsbanker	837	841
Sparbanker	973	1 065
Sparbanksaktiebolag	573	624
Sparbanksstiftelser	84	
Övriga kreditinstitut	6 065	6 135
Säkerhetsfonder	290	301
Utländska kreditinstituts representationskontor och filialer	177	215
Kreditinstitutens holdingsammanslutningar		80
Pantlänneinrättningar	49	51
Marknadsplatser	2 275	1 330
Tillhandahållare av investeringstjänster	3 948	5 598
Fondbolag	1 636	2 370
Värdeandelssystemet	1 365	1 866
Emittenter	4 363	2 170
Insiderregisteransvariga		190
Valutaväxlingskontor	21	7
Summa	54 116	56 063
ÅTGÄRDSAVGIFTER		
Fondbolag	791	974
Emittenter	794	1 710
Övriga	0	503
Summa	1 585	3 187

Eettiset periaatteet

Finansinspektionens etiska principer

Rahoitustarkastuksella (Rata) on kaksi eettistä pääperiaatetta: lojaalius ja riippumattomuus. Niiden tehtävänä on ohjata toimintaa sellaisissa tilanteissa, joissa yksityiskohtaisempaa eettistä periaatetta ei ole. • Finansinspektionen har två etiska huvudprinciper: lojalitet och oberoende. De skall styra verksamheten i situationer för vilka mer detaljerade etiska principer saknas.

Lojaalius

Ratalainen ottaa toiminnassaan huomioon Ratan tavoitteet ja toimii niiden saavuttamisen puolesta.

Riippumattomuus

Ratalainen toimii siten, etteivät hänen suhteensa tai taloudelliset yhteytensä valvottavaan muodostu liian tiiviiksi tai muuten sellaisiksi, että hänen riippumattomuutensa voitaisiin kyseenalaistaa. Tärkeää on myös huolehtia siitä, etteivät suhteet tai taloudelliset yhteydet valvottavaan muulla tavoin vahingoita luottamusta Rataan.

Lojaaliuteen ja riippumattomuuteen pohjautuvat eettiset periaatteet

1. Sitoutuminen Ratan tavoitteisiin ja päätöksiin
Ratalainen toimii sisäisesti kriittisesti, mutta on Rataa kohtaan ulkoisesti lojaali. Hänellä on asian valmisteluvaiheessa oikeus ilmaista mielipiteensä ja velvollisuus antaa asiasta valmistelun kannalta tarpeelliset tiedot.

2. Sisäinen tietojen käsittely ja salassapitovelvollisuus
Ratalainen käsittelee luottamuksellisia ja arkaluontoisia tietoja niin, etteivät ne leviä

Lojalitet

Finansinspektionens tjänstemän beaktar i sitt arbete Finansinspektionens mål och verkar för att de skall nås.

Oberoende

Finansinspektionens tjänstemän agerar så att deras förhållande eller ekonomiska bindning till ett tillsynsobjekt inte blir alltför intimt eller annars sådant att deras oberoende kan ifrågasättas. Viktigt är också att se till att förhållandet eller den ekonomiska bindningen till tillsynsobjektet inte på något annat sätt skadar förtroendet för Finansinspektionen.

Etiska principer baserade på lojalitet och oberoende

1. Åtagande att iaktta Finansinspektionens mål och beslut
Finansinspektionens tjänstemän ger kritik internt men är utåt lojala mot Finansinspektionen. De har under beredningen av ett ärende rätt att säga sin åsikt och skyldighet att lämna de uppgifter som behövs för beredningen.

2. Hantering av information internt och tystnadsplikt
Finansinspektionens tjänstemän behandlar konfidentiell och känslig information så att den inte

läajemmalle kuin työn hoidon kannalta on perusteltua.

3. Luotot, takaukset, muut vastuusitoumukset
Ratalaisen valvottavalta saaman luoton ehdot, kuten korko ja maksuaika, noudattavat valvottavan yleisesti käyttämiä ehtoja. Myöskään valvottavan ratalaisen puolesta myöntämän takauksen tai muun vastuusitoumuksen ehdot eivät poikkea valvottavan yleisesti käyttämistä ehdoista.

Tärkeää on huolehtia myös siitä, ettei valvottavilta ja muilta tahoilta saatujen luottojen ja ratalaisten puolesta myönnettyjen vastuusitoumusten kokonaismäärä ylitä sellaista rajaa, että ratalaisten riippumattomuus voisi vaarantua.

4. Arvopaperikaupat

Ratalainen pidättäytyy hankkimasta valvottavan liikkeeseen laskemia osakkeita. Hän pidättäytyy myös käymästä aktiivista kauppaa Suomessa julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla osakkeilla.

5. Lahjat, edustus yms.

Ratalainen pidättäytyy vastaanottamasta sellaista lahjaa tai tarjoulua, jonka arvo ylittää kohtuullisuuden rajat ja jonka vastaanottamisen voidaan epäillä muulla tavoin vaarantavan riippumattomuutta.

sprids längre än vad som är nödvändigt för att arbetet skall kunna skötas.

3. Lån, garantier, övriga ansvarsförbindelser
Villkoren för lån, t.ex. ränta och betalningstid som ett tillsynsobjekt beviljat en tjänsteman vid Finansinspektionen, överensstämmer med tillsynsobjektets allmänna lånevillkor. Villkoren för garantier eller andra ansvarsförbindelser som ett tillsynsobjekt beviljat till förmån för en tjänsteman vid Finansinspektionen avviker inte heller från tillsynsobjektets allmänna villkor.

Viktigt är också att se till att det totala beloppet av lån och ansvarsförbindelser som beviljats en tjänsteman av tillsynsobjekt och andra inte kan tänkas äventyra tjänstemannens oberoende.

4. Värdepappershandel

Finansinspektionens tjänstemän avhåller sig från att förvärva aktier emitterade av tillsynsobjekt. De avhåller sig också från att aktivt handla i aktier som är föremål för offentlig handel i Finland.

5. Gåvor, representation o.d.

Finansinspektionens tjänstemän avhåller sig från att ta emot sådana gåvor eller låta sig bjudas på något vars värde överstiger gränsen för vad som kan anses rimligt eller som om det tas emot på annat sätt kan tänkas äventyra tjänstemannens oberoende.

Om en tjänsteman deltar i något evenemang arrangerat av ett tillsynsobjekt betalar

Mikäli ratalainen osallistuu valvottavan järjestämään tilaisuuteen, Rata maksaa hänen osallistumiskustannuksensa.

6. Lähisukulaisen tai ratalaisen aiempi työtehtävä valvottavassa

Ratalainen pidättäytyy käsittelemästä asiaa, joka koskee valvottavan sellaista toimintaa, jossa hänen lähisukulaisensa työskentelee. Hän myös pidättäytyy tarkastamasta päätöksiään ja toimintaansa aikaisemmassa työpaikassa.

7. Sivutoimet

Ratalainen hankkii johtajan tai osastopäällikön luvan sivutoimen hoitamiseen sekä osallistumiseen yritysten markkinointiin ja mainostamiseen.

8. Siirtyminen uuteen työpaikkaan

Ratalainen ilmoittaa mahdollisimman nopeasti esimiehelleen, mikäli hänet on valittu uuteen työpaikkaan. Jos hän siirtyy valvottavan palvelukseen, esimies siirtää hänet viipymättä sellaisiin työtehtäviin, joissa ei käsitellä tulevaa työnantajan eikä muita valvottavia koskevia luottamuksellisia tietoja.

Finansinspektionens kostnaderna för deltagandet.

6. Nära släktings eller tjänstemannens tidigare anställning hos ett tillsynsobjekt

Finansinspektionens tjänstemän avhåller sig från att behandla ärenden som berör en sådan funktion hos ett tillsynsobjekt där en nära släkting till honom arbetar. Han avhåller sig också från att granska sina beslut och sin verksamhet hos sin tidigare arbetsgivare.

7. Bisysslor

För bisyssla eller deltagande i något företags marknadsföring eller reklam skall Finansinspektionens tjänstemän skaffa tillstånd av direktören eller avdelningschefen.

8. Byte av arbetsgivare

Tjänstemannen skall så snart som möjligt underrätta sin chef om han fått anställning hos en annan arbetsgivare. Om han anställs hos ett tillsynsobjekt blir han omedelbart flyttad till sådana arbetsuppgifter där varken den blivande arbetsgivarens eller andra tillsynsobjektets konfidentiella ärenden behandlas.

Valvonnan ja sääntelyn strategiset linjaukset

Strategiska riktlinjer för tillsyns- och regleringsverksamheten

Rahoitustarkastuksen tavoitetilä 2002

Rahoitustarkastus (Rata) on Suomen rahoitusmarkkinoiden vakauden ja luottamuksen edistäjä yhdentyvässä Euroopassa.

Rata edistää valvottavien omien valvonta- ja riskienhallintajärjestelmien kehittämistä sekä markkinoiden itsesääntelyn tehostumista vakaiden ja tehokkaiden rahoitusmarkkinoiden turvaamiseksi. Rata

- on riippumaton, luotettava ja avoin rahoitusmarkkinoiden valvontaviranomainen
- on arvostettu osa kotimaista ja kansainvälistä valvojajverkostoa
- edistää markkinaehtoisuutta

Strategiset linjaukset 1999–2002

- Markkinaehtoisuus ja avoimuus
- Tehokkuus ja vaikuttavuus
- Yhteistyö

Markkinaehtoisuus ja avoimuus

- Edistetään markkinoiden itsesääntelyn kehittymistä markkinaehtoisuuden suuntaan
- Vaikutetaan siihen, että valvottavat ja julkisen kaupankäynnin kohteena olevat yritykset jul-

- kistavat tietoja tulokseensa vaikuttavista asioista markkinoille nykyistä aktiivisemmin
- Parannetaan valvottavien julkistamaa tilinpäätös- ym. informaatiota koskevien säännösten kattavuutta yhteistyössä muiden viranomaisen ja valvottavien kanssa
- Lisätään ja systematisoidaan valvontakannottojen julkistamista tavoitteena saattaa Ratan valvontakannotot samanaikaisesti kaikille valvottaville

Tehokkuus ja vaikuttavuus

- Edistetään omilla aloitteilla ja toimenpiteillä markkinoiden tehokkuutta ja toimintavarmuutta
- Tarkistetaan valvonnan eri osa-alueilla tarkastuksen asiasisältöä
- Määritetään ja vahvistetaan kuinka usein ja millä tarkkuudella Ratan on tarpeen valvoa eri instituutioita, palveluja ja markkinoilla noudatettavia menettelytapoja
- Hyödynnetään valvottavien sisäisiä valvontajärjestelmiä valvontatyössä
- Vaikutetaan EU:n, VM:n ja OM:n valmistelu-työhön tavoitteena oleelliseen keskittyvä ja kustannustehokas sääntely. Huolehditaan edelleen myös siitä, ettei kansallinen sääntely muodostu muita EU-maita raskaammaksi
- Vaikutetaan siihen, että lainsäädäntöön saa-

daan riittävät valtuudet, toimintakeinot ja sanktiot

- Systematisoidaan ja tehostetaan tarkastuksissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi esitettyjen toimenpiteiden toteutumisen seuranta

Yhteistyö

- Varaudutaan yritysjärjestelyjen edellyttämään tiiviiseen yhteistyöhön muiden koti- ja ulkomaisten valvojen kanssa ja luodaan tähän organisatoriset valmiudet
- Osallistutaan finanssikonglomeraattien valvontaa tehostavan sääntelyn kehittämiseen ja luodaan tehokas valvontakäytäntö yhteistyössä Vakuutusvalvontaviraston ja STM:n kanssa
- Kehitetään edelleen yhteistyötä tilintarkastajien kanssa. Vaikutetaan erilaisissa yhteistyöo-lemissä tilintarkastustoiminnan kehittämiseen siten, että tilintarkastuskertomukset tulisivat entistä informatiivisemmiksi ja, että tilintarkastajat lausunnossaan toteavat, onko tilinpäätös laadittu valvontaviranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita noudattaen
- Tehostetaan viranomaisten yhteistyötä mahdollisten kriisien hallinnassa
- Tehostetaan valmistelussa sisäistä ja ulkoista asiantuntijakuulemista ja lausuntopyyntöjen käyttöä sekä yhteydenpitoa markkinaosapuoliin

Finansinspektionens målbild 2002

Finansinspektionen främjar en stabil finansmarknad i Finland och förtroendet för den i ett integrerat Europa.

Finansinspektionen medverkar till att utveckla tillsynsobjektens egna kontroll- och riskhanteringssystem och verkar för en effektivare självreglering för att säkerställa en stabil och effektiv finansmarknad.

Finansinspektionen

- är en självständig, trovärdig och öppen tillsynsmyndighet med uppgift att övervaka finansmarknaden
- är en ansedd part i nationella och internationella tillsynskretsar
- arbetar för ökad marknadsorientering

Strategiska riktlinjer 1999–2002

- Marknadsinriktning och öppenhet
- Effektivitet och genomslagskraft
- Samarbeta

Marknadsinriktning och öppenhet

- Vi skall bidra till att utveckla självregleringen på marknaden i en marknadsorienterad riktning

- Vi skall medverka till att tillsynsobjekten och de offentligt noterade företagen aktivare informerar om händelser och fakta som har betydelse för deras resultat.
- Vi skall samråda med andra myndigheter och tillsynsobjekten själva för att genom mer heltäckande bestämmelser förbättra den information som tillsynsobjekten ger ut om sina bokslut och andra förhållanden.
- Vi skall bredda och systematisera publiceringen av våra ställningstaganden i tillsynsfrågor så att de når alla tillsynsobjekt samtidigt.

Effektivitet och genomslagskraft

- Vi skall genom egna initiativ och åtgärder främja en effektiv och funktionssäker marknad.
- Vi skall se över sakinnehållet i inspektionerna inom de olika tillsynsområdena.
- Vi skall bestämma frekvensen och nivån på tillsynen av de olika institutionerna, deras utbud av tjänster och förfarandena på marknaden.
- Vi skall utnyttja tillsynsobjektens interna kontrollsystem i tillsynsarbetet.
- Vi skall medverka i EU:s, finansministeriets och justitieministeriets beredningsarbete för att skapa regelsystem som är kostnadseffektiva och inriktade på väsentligheter. Vi skall också se till att regelverket i Finland inte blir otympligare än i andra EU-länder.

- Vi skall verka för en lagstiftning som innehåller de befogenheter, verktyg och sanktioner som behövs.
- Vi skall systematisera och effektivisera uppföljningen av inspektioner för att kontrollera att påtalade brister åtgärdas på föreslaget sätt.

Samarbeta

- Vi skall vara förberedda för ett nära samarbete med andra inhemska och utländska tillsynsmyndigheter till följd av företagsfusioner och -förvärv och skapa den organisatoriska beredskap som behövs.
- Vi skall medverka till att utveckla regleringen för att effektivisera tillsynen av finanskonglomerat och skapa en effektiv tillsynspraxis i samarbete med Försäkringsinspektionen och social- och hälsovårdsministeriet.
- Vi skall vidareutveckla samarbetet med revisorerna. Vi skall medverka i olika samarbetsorgan för att utveckla revisionsverksamheten så att revisionsberättelserna blir informativare och att revisorerna i sina utlåtanden uppgör om boksluten upprättats enligt tillsynsmyndigheternas föreskrifter och anvisningar eller ej.
- Vi skall verka för ett effektivare samarbete mellan myndigheterna vid krishantering.
- Vi skall i ökad utsträckning höra intern och extern expertis i beredningsarbetet, skicka ärenden på remiss och stå i kontakt med marknadsparterna.

Diaari 1998

Diarium

Diaarin pääkohdat ja niiden asiamäärät

	1998	1997
Sisäiset asiat	104	58
Valvottavien hallinto	571	548
Valvontatoiminta	592	596
Riskienhallinta	214	238
Kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastus	77	109
Asiakkaansuoja ja kilpailun turvaaminen	359	402
Tarkastukset	94	73
Muut valvottavia koskevat asiat	92	197
Muut ulkoiset asiat	137	98
Yhteensä	2 240	2 319

Diariets huvudpunkter och antal ärenden

	1998	1997
Interna ärenden	104	58
Tillsynsobjektens förvaltning	571	548
Tillsynsverksamhet	592	596
Riskhantering	214	238
Bokföring, bokslut och revision	77	109
Kundskydd och tryggnad av konkurrens	359	402
Inspektioner	94	73
Övriga ärenden som gäller tillsynsobjekt	92	197
Övriga externa ärenden	137	98
Totalt	2 240	2 319

Suurimpia yksittäisiä asiaryhmiä

	1998	1997
Asiakkaansuojaan liittyvät selvityspyynnöt	217	305
Listalleottoesitteet	196	175
Sääntöasiat	194	149
Notifikaatiot	142	163
Kansainvälinen yhteistyö	106	63
Sopimusehdot	83	76
Suunnitelman mukaiset tarkastukset	77	73
Omat varat ja pääomatuki	75	78
Liputusvelvollisuus	63	73
Tarjousesitteet	58	52

Största enskilda ärendekategorier

	1998	1997
Begäran om utredning i fråga om kundskydd	217	305
Börsprospekt	196	175
Regelfrågor	194	149
Underrättelser	142	163
Internationellt samarbete	106	63
Avtalsvillkor	83	76
Inspektioner enligt plan	77	73
Kapitalbas och kapitalstöd	75	78
Flaggningsplikt	63	73
Emissionsprospekt	58	52

Vuonna 1998 Rahoitustarkastuksen diaariin merkittiin 2 240 asiaa, jotka jakautuivat osastoittain seuraavasti: pääomamarkkinaosasto 1 079, luotto-laitososasto 939, tukitoimintojen osasto 170 ja esikunta 52. Vuodelle 1999 siirtyi 223 asiaa.

1998 diarefördes 2 240 ärenden fördelade på avdelningarna enligt följande: kapitalmarknadsavdelningen 1 079, kreditinstitutavdelningen 939, avdelningen för stödfunktioner 170 och staben 52. 223 ärenden hänsköts till 1999.

Julkaisusarja

Publikationsserie

Vuonna 1998 julkaisusarjassa ilmestyneet julkaisut. Julkaisut löytyvät Rahoitustarkastuksen kotisivuilta Internetistä, www.rata.bof.fi.
Publikationer som kommit ut i publikationsserien 1998. De finns på Finansinspektionens webbsidor, www.rata.bof.fi.

Kannanotot • Ställningstaganden

- Sijoituspalveluyritykset saavat tarjota sijoituspalveluita vakioiduilla hyödykejohdannaissopimuksilla
Värdepappersföretag får tillhandahålla investeringstjänster som avser standardiserade rävaruderivat
- Osakkeiden merkintä yleisöoikeuksissa puhelinpankin kautta
Aktieteckning via telefonbank vid emission för allmänheten
- Nettoutussopimuksia koskevat oikeudelliset asiantuntijalausunnat
Utlåtanden av juridiska experter om avtal om netting
- Luottolaitosten osakkeiden ja osuuskien ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle omistajan ollessa muu kuin Rahoitustarkastuksen valvonnassa oleva luottolaitos
Anmälan om innehav av aktier och andelar i kreditinstitut när ägaren inte är ett kreditinstitut under Finansinspektionens tillsyn
- Valtiovarainministeriön listalleottoesitteestä antaman päätöksen tulkintaa
Tolkning av Finansministeriets beslut om borsprospekt
- Osakemerkinnät ja myynnit Internetissä
- Asiakkaan tunnistaminen asiakasta tapaamatta
Identifiering av kunder utan sammansträffande
- Ilmoitusvelvollisten sisäpiiri-ilmoitukset ja sisäpiirirekisterit
Anmälningskyldigas insideranmälningar och insiderregister
- Hallintohenkilöiden sopivuuden ja luotettavuuden arvioiminen luottolaitoksessa
Ledningsprövning i kreditinstitut
- Ensisijaisiin omiin varoihin luettavat hybridi-instrumentit
Hybridinstrument i det primära kapitalet

Tiedotteet • Meddelanden

- Ilmoitukset rahanpesuepäilyistä Rahoitustarkastuksen sijasta selvittelykeskukselle
Anmälan om misstänkt penningtvätt till en utredningscentral i stället för Finansinspektionen
- Määräykset ja ohje sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä
Föreskrifter och anvisning om bokslut och koncernbokslut i värdepappersföretag

- Määräykset ja ohje luottolaitoksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja kirjanpidosta
Föreskrifter och anvisning om bokslut, koncernbokslut och bokföring i kreditinstitut
- Sisäasiainministeriön määräys rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annettu
Inrikesministeriets föreskrift om förhindrande och utredning av penningtvätt
- Euron käyttöönoton vaikutukset valvottavien raportointiin sekä määräys- ja ohjekokoelmaan
Införandet av euron och dess konsekvenser för tillsynsobjektens rapportering och föreskrifts- och anvisningssamlingen
- Euron käyttöönoton vaikutus luottolaitoksen tilinpäätöksen laadintaan
Införandet av euron och dess effekter på bokslutet (kreditinstitut)
- Luottolaitoksen tilinpäätöksessä edellytettävät selostukset vuoteen 2000 valmistautumisessa
Redovisning av förberedelserna inför år 2000 i bokslutet (kreditinstitut)
- Euron käyttöönoton vaikutus sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksen laadintaan
Införandet av euron och dess effekter på bokslutet (värdepappersföretagen)
- Sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksessä edellytettävät selostukset vuoteen 2000 valmistautumisesta
Redovisning av förberedelserna inför år 2000 i bokslutet (värdepappersföretagen)
- Sijoittajien korvausrahastoa koskeva lainsäädäntö
Lagstiftning om ersättningsfond för investerarskydd
- Ratalta uusi määräys asiakasvaroista
- Korjauksia Rahoitustarkastuksen antamiin yleisohjeisiin ja määräyksiin
Korrigeringar i föreskrifter som meddelats av Finansinspektionen

Lausuntopyynnöt • Remisser

- Määräykset luottolaitosten merkittävien siddonnaisuuksien ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 18 §:n mukaisten huomattavien omistusosuuksien ilmoittamisesta Rahoitustarkastukselle
- Lausuntopyyntö arvopaperitoimintojen erottamista koskevasta ohjeesta

- Lausuntopyyntö koskien määräystä sijoitusrahaston raportoinnista Rahoitustarkastukselle
- Luonnos talletuspankin osavuosikatsausta koskevaksi uudeksi määräykseksi 106.15
- Lausuntopyyntö pääomamarkkinoilla toimivia koskevasta valvontamaksu-uudistuksesta
- Eräiden Rahoitustarkastuksen antamien määräysten ja ohjeiden muuttaminen
- Lausuntopyyntö ehdotuksesta määräykseksi asiakasvaroista
- Lausuntopyyntö valvottavan yhteisön toimintojen ulkoistamista koskevasta kannanotosta
- Lausuntopyyntö ehdotuksesta ohjeeksi sijoituspalvelun tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista
- Eräiden Rahoitustarkastuksen antamien määräysten muuttaminen
- Lausuntopyyntö ehdotuksesta ohjeeksi hankekohtaisesta sisäpiirirekisteristä
- Määräys osuuspankkien yhteenliittymän tilinpäätöksestä
- Eräiden Rahoitustarkastuksen antamien määräysten ja ohjeiden muuttaminen
- Sijoituspalveluyrityksen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien määräysten ja ohjeiden muuttaminen
- Määräys luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän osakkeen- ja kiinteistöomistuksen ilmoittamisesta
- Määräys optioyhteisön kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä
- Määräys luottolaitoksen kirjanpidosta
- Ohjeet julkisen kaupankäynnin kohteena olevan luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen osavuosikatsauksesta ja tilinpäätöstiedoista
- Lausuntopyyntö ehdotuksesta ohjeeksi arvopaperien markkinoinnissa noudatettavasta menettelystä

Työpaperit

- Talletuspankkien korkoriskin seuranta
- Pankkitalletusten, sijoitusrahastojen ja vakuutussäästämisen kehitys, tuottovertailu ja kilpailutilanne

Määräykset ja ohjeet

Föreskrifter och anvisningar

Vuoden 1998 aikana voimaan astuneet määräykset ja ohjeet. Voimassa olevat määräykset ja ohjeet löytyvät Rahoitustarkastuksen kotisivuilta Internetistä www.rata.bof.fi. • Föreskrifter och anvisningar som trätt i kraft 1998. Gällande föreskrifter och anvisningar finns på Finansinspektionens webbsidor www.rata.bof.fi.

Luottolaitostoiminta • Kreditinstitutsverksamhet

101.5

Ohje luottolaitosten merkittävien sidonnaisuuksien ilmoittamisesta Rahoitustarkastukselle
Anvisning om inrapportering av betydande bindningar

101.6

Ohje luottolaitostoiminnasta annetun lain 18 §:n mukaisien huomattavien omistussuoksien ilmoittamisesta Rahoitustarkastukselle
Anvisning om inrapportering av kvalificerande innehav enligt 18 § kreditinstitutslagen

103.4

Ohje notariaattitoiminnasta
Anvisning om notariatverksamhet

105.1

Yleisohje konsolidoidusta valvonnasta
Allmän anvisning om gruppbasead tillsyn

105.2

Määräys luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän osakkeen- ja kiinteistönomistuksen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av kreditinstitutens och deras konsolideringsgruppers aktie- och fastighetsinnehav

105.3A

Määräys suurten asiakasriskien ja konsolidoitujen suurten asiakasriskien ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av stora exponeringar och konsoliderade stora exponeringar

105.3B

Määräys suurten asiakasriskien ja konsolidoitujen suurten asiakasriskien ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av stora exponeringar och konsoliderade stora exponeringar

105.5

Määräys rahoitusriskien ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av finansieringsrisker

105.6

Määräys korkoriskien ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av ränterisker

106.1

Määräys luottolaitoksen tilinpäätöksestä
Föreskrift om bokslut i kreditinstitut

106.2

Määräys luottolaitoksen konsernitilinpäätöksestä
Föreskrift om koncernbokslut i kreditinstitut

106.3

Määräys luottolaitoksen kirjanpidosta
Föreskrift om bokföring i kreditinstitut

106.4

Ohje konsolidointiryhmän ja konsernitilinpäätöksen laajuutta koskevan poikkeusluvan hakemisesta
Anvisning om ansökan om dispens beträffande omfattningen av konsolideringsgrupp och koncernbokslut

106.6

Määräys omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av kapitalbas och gruppbasead kapitalbas

106.7

Määräys luottoriskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av kapitalbasen och den gruppbaseade kapitalbasen för täckning av kreditrisker

106.15

Määräys talletuspankin osavuositarkastuksesta
Föreskrift om delårsrapport i depositionsbanker

107.1

Määräys tilintarkastajien raporteista
Föreskrift om revisorernas rapporter

107.3

Ohje luottolaitoksen ja sen tytäryhtiöiden tilintarkastajien ja varatilintarkastajien riippumattomuuden valvonnasta
Anvisning om säkerställande av att revisorer och revisorssuppleanter i kreditinstitut och deras dotterföretag är oberoende

108.1

Määräys luottolaitoksen sisäisestä valvonnasta
Föreskrift om intern kontroll i kreditinstitut

108.2

Ohje luottolaitoksen sisäisen valvonnan periaatteista ja sisäisestä tarkastuksesta
Anvisning om principer för intern kontroll och internrevision i kreditinstitut

Arvopaperimarkkinat • Värdepappersmarknaden

201.1

Määräys ilmoitusvelvollisuusrajan vahvistamisesta
Föreskrift om fastställande av gränsen för anmälningsskyldighet

201.5

Määräys sisäpiiri-ilmoituksista
Föreskrift om insideranmälan

201.6

Määräys sisäpiirirekistereistä
Föreskrift om insiderregister

201.11

Ohje hallinto- ja johtohenkilöitä koskevien tietojen ilmoittamisesta Rahoitustarkastukselle
Anvisning om rapportering till Finansinspektionen av uppgifter om personer inom förvaltning och ledning

201.12

Ohje arvopaperitoimintojen erottamisesta
Anvisning om att hålla värdepappersfunktioner åtskilda

201.13

Määräys asiakasvaroista
Föreskrift om kundmedel

202.6

Määräys optioyhteisöjen kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä
Föreskrift om bokföring och bokslut i optionsföretag

202.12

Määräys julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakeyhtiön omilla osakkeillaan tekemien kauppajulkistamisesta
Föreskrift om offentliggörande av avslut som aktiebolag vars aktier är föremål för offentlig handel gjort med egna aktier

203.12

Määräys tilintarkastajien raporttien ja tilinpäätösasiakirjojen toimittamisesta
Föreskrift om insändande av revisorernas rapporter samt bokslutshandlingar

203.13

Määräys sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä
Föreskrift om bokslut i värdepappersföretag

203.14

Määräys sijoituspalveluyrityksen konsernitilinpäätöksestä
Föreskrift om koncernbokslut i värdepappersföretag

203.20

Yleisohje konsolidoidusta valvonnasta
Allmän anvisning om gruppbasead tillsyn

203.21

Määräys suurten asiakasriskien ja konsolidoitujen suurten asiakasriskien ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av stora exponeringar och konsoliderade stora exponeringar

203.22

Määräys suurten asiakasriskien ja konsolidoitujen suurten asiakasriskien ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av stora exponeringar och konsoliderade stora exponeringar

203.23

Määräys omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av kapitalbas och gruppbaseerad kapitalbas

203.24

Määräys luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av kapitalbasen och den gruppbaseerade kapitalbasen för täckning av kreditrisker

203.25

Ohje konsolidointiryhmän ja konsernitilinpäätöksen laajuutta koskevan poikkeusluvan hakemisesta
Anvisning om ansökan om dispens beträffande omfattningen av konsolideringsgrupp och koncernbokslut

203.26

Määräys markkinariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av kapitalbasen och den gruppbaseerade kapitalbasen för täckning av marknadsrisker

203.27

Määräys sijoituspalveluyrityksen sisäisestä valvonnasta
Föreskrift om intern kontroll i värdepappersföretag

203.28

Ohje sijoituspalveluyrityksen sisäisen valvonnan periaatteista ja sisäisestä tarkastuksesta
Anvisning om principer för intern kontroll och internrevision i värdepappersföretag

203.29

Määräys konsolidointiryhmän ja konserniin kuuluvien yritysten ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av uppgifter om företag som hör till konsolideringsgruppen och koncernen

204.1

Ohje arvopapereiden tarjoamisesta ja arvopaperimarkkinalla määrätystä tiedonantovelvollisuuksista
Anvisning om erbjudande av värdepapper och om informationskyldighet enligt värdepappersmarknadslagen

206.2

Määräys arvopaperikeskuksen ja arvo-osuusrekisterien pitäjien tilinpäätösten, osavuositakautusten ja tilintarkastajien raporttien toimittamisesta Rahoitustarkastukselle
Föreskrift om tillställande till Finansinspektionen av bokslut, delårsrapporter och revisorernas rapporter för värdepapperscentralen och värdeandelsregister

Ohjeet ja määräykset, jotka on annettu 1998, mutta tulevat voimaan 1999 • Föreskrifter och anvisningar som meddelats 1998 men träder i kraft 1999

105.4

Määräys kassavarannon ilmoittamisesta
Föreskrift om kassareservanmälan

105.7

Määräys maariskin ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av länderrisk

105.8

Määräys järjestämättömien ja muiden 0-korkoisten saatavien ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av oreglerade fordringar och övriga fordringar med nollränta

105.9

Ohje valuuttakurssiriskeille asetettavista rajoista
Anvisning om limiterna för valutakursrisker

106.12

Määräys markkinariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av kapitalbasen och den gruppbaseerade kapitalbasen för täckning av marknadsrisker

201.3

Määräys arvopaperikauppojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av avslut i värdepapper

201.4

Määräys omien kauppojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av egna avslut

201.7

Ohje sijoituspalvelun tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista
Anvisning om förfaranden som skall tillämpas vid tillhandahållande av investeringstjänster

201.10

Määräys velka-arvopaperikauppojen ilmoittamisesta
Föreskrift om rapportering av avslut i räntebärande värdepapper

203.8

Määräys sijoituspalveluyrityksen kuukausi-ilmoituksesta
Föreskrift om värdepappersföretagens månadsrapporter

205.2

Määräys sijoitusrahaston raportoinnista Rahoitustarkastukselle
Föreskrift om fondbolagens placeringsfundsrapporter till Finansinspektionen

Valvottavat 1980–1998

Tillsynsobjekt

31.12.	LP	OP	OPR	POP	SPY	SP	LL	VR	SPS	PLL	UE	ULS	AOJ	AV	SIPA	MP	RY	Muut	Yht.	SK yht.
1980	7	372	-	-	-	275	8	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	667	2 715
1981	7	371	-	-	-	274	8	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	665	2 755
1982	10	371	-	-	-	272	8	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	665	2 777
1983	10	371	-	-	-	270	8	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	663	2 830
1984	10	370	-	-	-	263	8	3	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	659	2 877
1985	10	370	-	-	-	254	9	3	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	653	2 915
1986	10	370	-	-	-	241	11	3	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	643	2 943
1987	10	369	-	-	-	231	11	3	-	-	9	-	-	-	-	-	5	-	638	2 902
1988	12	367	-	-	-	211	12	3	-	-	8	-	-	-	-	2	6	-	621	2 979
1989	14	360	-	-	-	178	12	3	-	-	9	-	-	30	-	13	8	-	627	3 019
1990	15	338	-	-	-	150	12	3	-	-	9	-	-	28	-	13	10	-	578	2 839
1991	15	329	-	-	-	86	11	3	-	-	8	3	14	29	-	11	13	-	522	2 660
1992	12	310	-	-	-	40	32	3	-	-	8	3	17	25	-	8	16	-	474	2 454
1993	13	304	-	-	-	39	38	3	52	11	8	3	14	25	-	8	17	-	535	2 640
1994	11	302	-	-	-	40	33	3	51	13	6	8	14	23	-	6	17	-	527	2 149
1995	8	301	-	-	-	39	29	3	51	14	11	8	13	25	-	8	18	-	528	1 953
1996	8	298	-	-	1	39	23	3	50	13	9	8	12	25	-	4	17	-	510	1 735
1997	9	-	250	44	1	39	23	3	43	14	7	12	12	-	40	3	17	-	517	1 645
1998	9	-	250	43	1	39	19	3	-	14	6	14	11	-	46	3	22	16	496	1 591

LP	Liikepankit • Affärsbanker
OP	Osuuspankit • Andelsbanker
OPR	Osuuspankkiryhmän jäsenpankit • Andelsbanksgruppens medlemsbanker
POP	Paikallisosuuspankit • Lokalandelsbanker
SPY	Säästöpankkiosakeyhtiöt • Sparbanksaktiebolag
SP	Säästöpankit • Sparbanker
LL	Luottolaitokset • Övriga kreditinstitut
VR	Vakuusrahastot • Säkerhetsfonder
SPS	Säästöpankkisäätiöt • Sparbanksstiftelser
PLL	Panttilainauslaitokset • Pantlåneinrättningar
UE	Ulkomaisten luottolaitosten edustustot Suomessa • Utländska kreditinstitutets representationskontor i Finland
ULS	Ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit Suomessa • Utländska kreditinstitutets filialer i Finland
AOJ	Arvo-osuusjärjestelmän osapuolet • Parter inom värdeandelsystemet
AV	Arvopaperivälitysliikkeet • Värdepappersförmedlingsföretag
SIPA	Sijoituspalveluyritykset • Värdepappersföretag
MP	Markkinapaikat • Marknadsplatser
RY	Rahastoyhtiöt • Fondbolag
SK	Sivukonttorit • Filialer
Muut	Talletussuojarahasto (1), Sijoittajien korvausrahasto (1), sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt (10), luottolaitosten omistusyhteisöt (3), Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö (1) • Insättningsgarantifonden (1), ersättningsfonden för investerarskydd (1), holdingsammanslutningar för värdepappersföretag (10), holdingsammanslutningar för kreditinstitut (3), centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker (1)
Yht.	Sammanlagt

Edustus ulkomailta • Utländsk representation

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Tytärpankit • Dotterbanker	13	7	10	5	4	4
Edustustot • Representationskontor	33	29	26	19	16	17
Sivukonttorit • Filialer	19	17	10	11	11	9

Rahoitustarkastuksen valvottavat • Tillsynsobjekt 31.3.1998

Luottomarkkinoilla toimivat yhteisöt • Sammanslutningar på kreditmarknaden

Liikepankit • Affärsbanker (9)

GYLLENBERG PRIVATE BANK AB
LEONIA PANKKI OYJ
MANDATUM PANKKI OYJ
MERITA PANKKI OYJ
OKOPANKKI OYJ
OP-KOTIPANKKI OYJ
OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OYJ
YRITYSPANKKI SKOP OYJ
ÅLANDSBANKEN ABP

Muut luottolaitokset • Övriga kreditinstitut (19)

DINERS CLUB FINLAND OY
EUROCARD OY
HANDELSBANKEN RAHOITUS OYJ
HSB-FINANS AB
K-LUOTTO OY
KUNTARAHOITUS OYJ
KUNTIEN ASUNTOLUOTTO OYJ
LEONIA CORPORATE BANK OYJ
LEONIA KORTTI OY
LEONIA KUNTAPANKKI OYJ
LEONIA MBGROUPOY
LEONIA RAHOITUS OY
LUOTTOKUNTA
MERITA ASIAKASRAHOITUS OY
MERITA RAHOITUS OY
OKO-INVESTOINTILUOTTO PANKKI OYJ
OP-RAHOITUS OY
SUOMEN HYPOTEEEKKIYHDISTYS
VOLVO FINANS FINLAND AB

Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö • Centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker (1)

OSUUSPANKKIKESKUS - OPK OSUUSKUNTA

Osuuspankkien yhteenliittymän jäsenpankit • Medlemsbanker i sammanslutningen av andelsbanker (246)

ALAJÄRVEN OSUUSPANKKI
ALASTARON OSUUSPANKKI
ALAVIESKAN OSUUSPANKKI
ALAVUDEN SEUDUN OSUUSPANKKI
ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND
ANDELSBANKEN RASEBORG
ARTIJÄRVEN OSUUSPANKKI
ASIKKALAN OSUUSPANKKI
ASKAISTEN OSUUSPANKKI
ASKOLAN OSUUSPANKKI
AURAN OSUUSPANKKI
ELIMÄEN OSUUSPANKKI
ENON OSUUSPANKKI
ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI
ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSPANKKI
ETELÄ-SAVON OSUUSPANKKI
EURAJOEN OSUUSPANKKI
EURAN OSUUSPANKKI
FORSSAN SEUDUN OSUUSPANKKI
HAAPAJÄRVEN OSUUSPANKKI
HAAPAMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
HAAPAVEDEN OSUUSPANKKI
HAILUODON OSUUSPANKKI
HALSUAN OSUUSPANKKI
HAMINAN SEUDUN OSUUSPANKKI
HARJAVALLAN OSUUSPANKKI
HARTOLAN OSUUSPANKKI
HAUHON OSUUSPANKKI
HAUKIVUOREN OSUUSPANKKI
HEINÄVEDEN OSUUSPANKKI
HIMANGAN OSUUSPANKKI
HINNERJOEN OSUUSPANKKI
HIRVENSALMEN OSUUSPANKKI
HONKILAHDEN OSUUSPANKKI
HUHTAMON OSUUSPANKKI
HUITTISTEN OSUUSPANKKI
HUMPPILAN OSUUSPANKKI
HÄMEENKOSKEN OSUUSPANKKI
HÄMEENLINNAN SEUDUN OSUUSPANKKI
IISALMEN OSUUSPANKKI

ITTIN OSUUSPANKKI
IKAALISTEN OSUUSPANKKI
ILOMANTSIN OSUUSPANKKI
JANAKKALAN OSUUSPANKKI
JOENSUUN OSUUSPANKKI
JOKIOISTEN OSUUSPANKKI
JUUAN OSUUSPANKKI
JUVAH OSUUSPANKKI
JÄMSÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
KAINUUN OSUUSPANKKI
KALAJOEN OSUUSPANKKI
KALKKISTEN OSUUSPANKKI
KANGASALAN OSUUSPANKKI
KANGASNIEMEN OSUUSPANKKI
KANKAANPÄÄN OSUUSPANKKI
KANNUKSEN OSUUSPANKKI
KARJALAN OSUUSPANKKI
KARKUN OSUUSPANKKI
KARUNAN OSUUSPANKKI
KARVIAN OSUUSPANKKI
KAUSTISEN OSUUSPANKKI
KEIKYÄN OSUUSPANKKI
KEMIN SEUDUN OSUUSPANKKI
KERIMÄEN OSUUSPANKKI
KESKI-SUOMEN OSUUSPANKKI
KESKI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI
KESTILÄN OSUUSPANKKI
KESÄLAHDEN OSUUSPANKKI
KIHNIÖN OSUUSPANKKI
KIIHTELYSVAARAN OSUUSPANKKI
KIIKALAN REKIOEN OSUUSPANKKI
KIIKOISTEN OSUUSPANKKI
KISKON OSUUSPANKKI
KITEEN SEUDUN OSUUSPANKKI
KIUKAISTEN OSUUSPANKKI
KOILLIS-SAVON OSUUSPANKKI
KOITTIN-PERTUNMAAN OSUUSPANKKI
KOKEMÄEN OSUUSPANKKI
KOKKOLAN OSUUSPANKKI
KONTIOLAHDEN OSUUSPANKKI
KORPILAHDEN OSUUSPANKKI
KÖRSNÄS ANDELSBANK
KOTKAN SEUDUN OSUUSPANKKI
KOUVOLAN SEUDUN OSUUSPANKKI
KRONOBY ANDELSBANK
KUHMALAHDEN OSUUSPANKKI
KUHMOISTEN OSUUSPANKKI
KUHMON OSUUSPANKKI
KUOPION OSUUSPANKKI
KUORTANEEN OSUUSPANKKI
KURUN OSUUSPANKKI
KUUSAMON OSUUSPANKKI
KUUSJOEN OSUUSPANKKI
KYMIOEN OSUUSPANKKI
KÄRKÖLÄN OSUUSPANKKI
KÄRSÄMÄEN OSUUSPANKKI
KÄYLÄN OSUUSPANKKI
KÖYLÖN OSUUSPANKKI
LAITILAN OSUUSPANKKI
LAPIN OSUUSPANKKI
LAPPO ANDELSBANK
LEMIN OSUUSPANKKI
LEPPÄVIRRAN OSUUSPANKKI
LIEKSAN OSUUSPANKKI
LIMINGAN OSUUSPANKKI
LIPERIN OSUUSPANKKI
LOHTAJAN OSUUSPANKKI
LOIMAAN OSUUSPANKKI
LOIMAAN SEUDUN OSUUSPANKKI
LOKALAHDEN OSUUSPANKKI
LOPEN OSUUSPANKKI
LUHANGAN OSUUSPANKKI
LUOPIOISTEN OSUUSPANKKI
LUUMÄEN OSUUSPANKKI
LUVIAN OSUUSPANKKI
LÄNSI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI
MAANINGAN OSUUSPANKKI
MARTTILAN OSUUSPANKKI
MASKUN OSUUSPANKKI
MELLILÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
MERIMASKUN OSUUSPANKKI
METSÄMAAN OSUUSPANKKI
MIEHIKKÄLÄN OSUUSPANKKI

MIETILÄN OSUUSPANKKI
MOUHIJÄRVEN OSUUSPANKKI
MYNÄMÄEN OSUUSPANKKI
MYRSKYLÄN OSUUSPANKKI
MÄNTSÄLÄN OSUUSPANKKI
MÄNTÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
NAGU ANDELSBANKEN
NAKKILAN OSUUSPANKKI
NIINIJOEN OSUUSPANKKI
NILSIÄN OSUUSPANKKI
NIVALAN OSUUSPANKKI
NOUSIAISTEN OSUUSPANKKI
NURMEKSEN OSUUSPANKKI
ORIMATTILAN OSUUSPANKKI
ORIPÄÄN OSUUSPANKKI
ORIVEDEN SEUDUN OSUUSPANKKI
OSUUSPANKKI KANTRISALO
OSUUSPANKKI REALUM
OULAISTEN OSUUSPANKKI
OULUN OSUUSPANKKI
OUTOKUMMUN OSUUSPANKKI
PAATTISTEN OSUUSPANKKI
PAAVOLAN OSUUSPANKKI
PADASJOEN OSUUSPANKKI
PAIMION OSUUSPANKKI
PALTAMON OSUUSPANKKI
PARIKKALAN SEUDUN OSUUSPANKKI
PARKANON OSUUSPANKKI
PEDERSÖRENJDENS ANDELSBANK
PERHON OSUUSPANKKI
PERNIÖN OSUUSPANKKI
PERÄSEINÄJOEN OSUUSPANKKI
PIEKSAMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
PIELAVEDEN OSUUSPANKKI
PIHTIPUTAAN OSUUSPANKKI
POHJOLAN OSUUSPANKKI
POLVJÄRVEN OSUUSPANKKI
PORIN SEUDUN OSUUSPANKKI
PORVOON OSUUSPANKKI
POSION OSUUSPANKKI
PUDASJÄRVEN OSUUSPANKKI
PUKKILAN OSUUSPANKKI
PULKKILAN OSUUSPANKKI
PUNKALAITUMEN OSUUSPANKKI
PUOLANGAN OSUUSPANKKI
PURMO ANDELSBANKEN
PYHÄJÄRVEN OSUUSPANKKI
PYHÄNNÄN OSUUSPANKKI
PÄIJÄT-HÄMEEN OSUUSPANKKI
PÄLKÄNEEN OSUUSPANKKI
PÖYTYÄN OSUUSPANKKI
RAAHEN SEUDUN OSUUSPANKKI
RANTASALMEN OSUUSPANKKI
RANTSILAN OSUUSPANKKI
RAUMAN SEUDUN OSUUSPANKKI
RAUTALAMMIN OSUUSPANKKI
RIIHIMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
RIISTAVEDEN OSUUSPANKKI
RUHTINANSALMEN OSUUSPANKKI
RUOVEDEN OSUUSPANKKI
RYMÄTTYLÄN OSUUSPANKKI
RÄÄKKYLÄN OSUUSPANKKI
SALLAN OSUUSPANKKI
SALON SEUDUN OSUUSPANKKI
SAUVON OSUUSPANKKI
SAVITAIPALEEN OSUUSPANKKI
SAVONLINNAN OSUUSPANKKI
SIDEBY ANDELSBANK
SIIKAJOEN OSUUSPANKKI
SIMPELEEN OSUUSPANKKI
SOMERNIEMEN OSUUSPANKKI
SOMERON OSUUSPANKKI
SONKAJÄRVEN OSUUSPANKKI
SOTKAMON OSUUSPANKKI
STRÖMFORS ANDELSBANK
SULKAVAN OSUUSPANKKI
SUODENNIEMEN OSUUSPANKKI
SUOMUSSALMEN OSUUSPANKKI
SUONENJOEN OSUUSPANKKI
SYSMÄN OSUUSPANKKI
SÄKYLÄN OSUUSPANKKI
TAIVALCOSKEN OSUUSPANKKI
TAIVASSALON OSUUSPANKKI

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI
TARVASJOEN OSUUSPANKKI
TERVOLAN OSUUSPANKKI
TERVON OSUUSPANKKI
TOHOLAMMIN OSUUSPANKKI
TOIJALAN OSUUSPANKKI
TORNION OSUUSPANKKI
TURUN SEUDUN OSUUSPANKKI
TUUPOVAARAN OSUUSPANKKI
TYRNÄVÄN OSUUSPANKKI
ULLAVAN OSUUSPANKKI
URJALAN OSUUSPANKKI
UTAJÄRVEN OSUUSPANKKI
UUDENKAUPUNGIN SEUDUN OSUUSPANKKI
UUKUNIEMEN OSUUSPANKKI
VALKEAKOSKEN OSUUSPANKKI
VALTIMON OSUUSPANKKI
VAMMALAN SEUDUN OSUUSPANKKI
VAMPULAN OSUUSPANKKI
VARKAUDEN OSUUSPANKKI
VARPAISJÄRVEN OSUUSPANKKI
VASA ANDELSBANK
VEHMERSALMEN OSUUSPANKKI
VESANNON OSUUSPANKKI
VETELIN OSUUSPANKKI
VETELINYLIPÄÄN OSUUSPANKKI
VIEKIN OSUUSPANKKI
VIHANNIN OSUUSPANKKI
VIMPELIN OSUUSPANKKI
VIROLAHDEN OSUUSPANKKI
VIRTAIN OSUUSPANKKI
YLITORNION OSUUSPANKKI
YLIVIESKAN OSUUSPANKKI
YLÄ-KINTAUDEN OSUUSPANKKI
YLÄNEEN OSUUSPANKKI
YPJÄN OSUUSPANKKI
ÄHTÄRIN OSUUSPANKKI
ÖSTNYLANDS ANDELSBANK
ÖSTRA KORSHOLMS ANDELSBANK
ÖVERMARK ANDELSBANK

Paikallisosuuspankit • Lokalandelsbanker (43)

ALAHÄRMÄN OSUUSPANKKI
HANNULAN OSUUSPANKKI
HELLANMAAN OSUUSPANKKI
HONKAJOEN OSUUSPANKKI
ISOJOEN OSUUSPANKKI
JOROISTEN OSUUSPANKKI
JÄMJJÄRVEN OSUUSPANKKI
KANNONKOSKEN OSUUSPANKKI
KAUHAVAN OSUUSPANKKI
KEITTELEEN OSUUSPANKKI
KEURUUN OSUUSPANKKI
KIURUVEDEN OSUUSPANKKI
KONNEVEDEN OSUUSPANKKI
KORTESJÄRVEN OSUUSPANKKI
KOSKEN OSUUSPANKKI
KOVELAHDEN OSUUSPANKKI
KURIKAN OSUUSPANKKI
KYRÖN SEUDUN OSUUSPANKKI
KYRÖNMAAN OSUUSPANKKI
KYYJÄRVEN OSUUSPANKKI
LAIHIAN OSUUSPANKKI
LAMMIN OSUUSPANKKI
LANNEVEDEN OSUUSPANKKI
LAPINLAHDEN OSUUSPANKKI
LAPPAJÄRVEN OSUUSPANKKI
LAPUAN OSUUSPANKKI
LAVIAN OSUUSPANKKI
LEHTIMÄEN OSUUSPANKKI
LIEDON OSUUSPANKKI
MULTIAN OSUUSPANKKI
NIVALAN JÄRVIKYLÄN OSUUSPANKKI
PETÄJÄVEDEN OSUUSPANKKI
PIIKKIÖN OSUUSPANKKI
PYHÄSALMEN OSUUSPANKKI
REISJÄRVEN OSUUSPANKKI
SIEVIN OSUUSPANKKI
SIILINJÄRVEN OSUUSPANKKI
SUUPOHJAN OSUUSPANKKI
TIISTENJOEN OSUUSPANKKI
TUUSNIEMEN OSUUSPANKKI
VASKION OSUUSPANKKI
VIEREMÄN OSUUSPANKKI
YLIIHÄRMÄN OSUUSPANKKI

Panttilainauslaitokset • Panttlåneinrättningar (14)

HELSINGIN PANTTI-OSAKEYHTIÖ
HÄMEEN PANTTILAINAKONTTORI OY
KYMEN PANTTILAINAAMO OY
LAHDEN PANTTI OY
LOHJAN PANTTILAINA OY
OULUN PANTTILAINAKONTTORI OY
PANTTILAINAOSAKEYHTIÖ EUROPANTTI OY
PÄIJÄT-HÄMEEN PANTTI OY
ROVANIEMEN PANTTIKONTTORI OY
SATAKUNNAN PANTTILAINAAMO OY
SUOMEN ARVOPANTTI OY
SUOMEN LUOTTOPANTTI OY
TAMPEREEN PANTTI-OSAKEYHTIÖ
TÖÖLÖN PANTTI OY

Säästöpankit • Sparbanker (39)

EKENÄS SPARBANK
ERÄJÄRVEN SÄÄSTÖPANKKI
ETELÄ-KARJALAN SÄÄSTÖPANKKI
EURAJOEN SÄÄSTÖPANKKI
HAUHON SÄÄSTÖPANKKI
HOUSKÄRS SPARBANK
HUITTISTEN SÄÄSTÖPANKKI
IKAALISTEN SÄÄSTÖPANKKI
KALANNIN SÄÄSTÖPANKKI
KIIKOISTEN SÄÄSTÖPANKKI
KORPO SPARBANK
KORTESJÄRVEN SÄÄSTÖPANKKI
KRISTINESTAD SPARBANK
KUORTANEEN SÄÄSTÖPANKKI
KVEVLAX SPARBANK
LAMMIN SÄÄSTÖPANKKI
LIEDON SÄÄSTÖPANKKI
LUOPIOISTEN SÄÄSTÖPANKKI
LÄNGELMÄEN SÄÄSTÖPANKKI
LÄNSI-UUDENMAAN SÄÄSTÖPANKKI
MIETOISTEN SÄÄSTÖPANKKI
MYRSKYLÄN SÄÄSTÖPANKKI
NAGU SPARBANK
NÄRPES SPARBANK
PADASJOEN SÄÄSTÖPANKKI
PARKANON SÄÄSTÖPANKKI
PYHÄRANNAN SÄÄSTÖPANKKI
RENGON SÄÄSTÖPANKKI
SOMERON SÄÄSTÖPANKKI
SUODENNIEMEN SÄÄSTÖPANKKI
SUOMENNIEMEN SÄÄSTÖPANKKI
SYSMÄN SÄÄSTÖPANKKI
SÄÄSTÖPANKKI OPTIA
TUULOKSEN SÄÄSTÖPANKKI
TÖYSÄN SÄÄSTÖPANKKI
VÖRÄ SPARBANK
YLIIHÄRMÄN SÄÄSTÖPANKKI
YTTERMARK SPARBANK
ÖVERMARK SPARBANK

Säästöpankkiosakeyhtiöt • Sparbanksaktiebolag (1)

AKTIA SPARBANK ABP

Omistusyhteisöt • Holdingsammanslutningar (3)

ANE GYLLENBERG AB
LEONIA OYJ
MERITANORDBANKEN ABP

Ulkomaisten luottolaitosten edustustot Suomessa • Utländska kreditinstitut representationskontor i Finland (6)

ABN AMRO BANK
CREDIT SUISSE FIRST BOSTON
INTOUBANK
LANDESBANK SCHLESWIG-HOLSTEIN
GIROZENTRALE
NORDFINANZ BANK ZÜRICH
SOCIÉTÉ GÉNÉRALE

Ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit Suomessa • Utländska kreditinstituts filialer i Finland (14)

CITIBANK INTERNATIONAL PLC
CREDIT AGRICOLE INDOSUEZ
D. CARNAGIE AB
DEN DANSKE BANK AKTIESELSKAB
ELLOS FINANS AKTIEBOLAG
FCE BANK PLC
GE CAPITAL EQUIPMENT FINANCE AB

HANDELSBANKEN FINANS AKTIEBOLAG (JULK.)
SCANIA FINANS AKTIEBOLAG
SKANDINAVISKA ENSKILDA BANKEN AB (PUBL)
SVENSKA HANDELSBANKEN AB (PUBL)
TELIA FINANS FINLAND
UNIBANK A/S
XEROX CREDIT AKTIEBOLAG

Vakuusrahastot • Säkerhetsfonder (3)

LIKEPANKKIEN JA POSTIPANKKI OY:N
VAKUUSRAHASTO
OSUUSPANKKIEN VAKUUSRAHASTO
SÄÄSTÖPANKKIEN VAKUUSRAHASTO

Talletussuojarahasto • Insättningsgarantifonden (1)

TALLETUSSUOJARAHASTO

Pääomamarkkinoilla toimivat yhteisöt • Sammanslutningar på kapitalmarknaden

Arvo-osuusjärjestelmän osapuolet • Parter inom värdeandelsystemet (12)

AKTIA SPARBANK ABP
HELSINGIN ARVO-OSUUSKESKUS OY
LEONIA CORPORATE BANK OYJ
LEONIA PANKKI OYJ
MERITA PANKKI OYJ
OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OY
OSUUSPANKKIKESKUS-OPK OSUUSKUNTA
OY SAMLINK AB
SKANDINAVISKA ENSKILDA BANKEN AB (PUBL)
SUOMEN ARVOPAPERIKESKUS OY
SVENSKA HANDELSBANKEN AB (PUBL)
ÅLANDSBANKEN AB

Markkinapaikat • Marknadsplatser (3)

EL-EX SÄHKÖPÖRSSI OY
HEX OY, HELSINGIN ARVOPAPERI- JA JOHDANNAIS-
PÖRSSI, SELVITYSYHYTIÖ
SUOMEN OPTIOPÖRSSI OY FINLANDS
OPTIONSBORS AB

Rahastoyhtiöt • Fondbolag (22)

AKTIA RAHASTOYHTIÖ OY
ALFRED BERG RAHASTOYHTIÖ OY
CARNAGIE RAHASTOYHTIÖ OY
CONVENTUM RAHASTOYHTIÖ OY
DIANA RAHASTOYHTIÖ OY
EVLII-RAHASTOYHTIÖ OY
FIDES RAHASTOYHTIÖ OY
FIM RAHASTOYHTIÖ OY
FONDITA RAHASTOYHTIÖ OY
GYLLENBERG FONDBOLAG AB
HANDELSBANKEN FONDBOLAG AB
LEONIA RAHASTOYHTIÖ OY
MANDATUM RAHASTOYHTIÖ OY
MERITA RAHASTOYHTIÖ OY
OP- RAHASTOYHTIÖ OY
PSP RAHASTOYHTIÖ OY
PYN RAHASTOYHTIÖ OY
RAHASTOYHTIÖ BALTIC BELT FUND MANAGEMENT
OY
RAHASTOYHTIÖ PROTOS INTERNATIONAL OY
SELIGSON & CO RAHASTOYHTIÖ OY
WIP RAHASTOYHTIÖ OY
ÅLANDSBANKEN FONDBOLAG AB

Sijoituspalveluyritykset • Värdepappersföretag (46)

ACM OY ACTIVE CASH MANAGEMENT
AG PANKKIIRILIIKE OY
AKTIA ASSET MANAGEMENT OY
ALEXANDER CORPORATE FINANCE OY
ALFRED BERG FINLAND OY AB
ALFRED BERG OMAISUUDENHOITO OY
AROS SECURITIES OY
AURATOR VARAINHOITO OY
CARNEGIE VARAINHOITO SUOMI OY
CONVENTUM CORPORATE FINANCE OY
CONVENTUM PANKKIIRILIIKE OY
EQ PANKKIIRILIIKE OY
EVLII CORPORATE FINANCE OY
EVLII FONKOMMISSION ABP
EVLII RAHAMARKKINAT OY
EVLII VARAINHOITO OY
FIDES ASSET MANAGEMENT OY

FIM OMAISUUDENHOITO OY
FIM PANKKIIRILIIKE OY
FSB PANKKIIRILIIKE OY
GYLLENBERG ASSET MANAGEMENT
PANKKIIRILIIKE OY
GYLLENBERG INVESTMENT MANAGEMENT AB
MANDATUM PANKKIIRILIIKE OY
MANDATUM SECURITIES OY
MERITA ASSET MANAGEMENT OY
MERITA CORPORATE FINANCE OY
MERITA DELTA OY
MERITA PANKKIIRILIIKE OY
NHP NORDIC FINANCIAL PRODUCTS AB
NILES TRADING OY
OPSTOCK OY
OY AHOLA & MALINIEMI PARTNERS AB

OY TREVISE AB
OY UNITED BANKERS PANKKIIRILIIKE,
FONDKOMMISSION AB
PANKKIIRILIIKE BBL FINLAND OY
PANKKIIRILIIKE EVLI-OPTIOT OY
PANKKIIRILIIKE PROTOS OY
PANKKIIRILIIKE SOFI OY
PCA CORPORATE FINANCE OY
SAMPO VARAINHALLINTA OY
SEINÄJOEN PANKKIIRILIIKE OY
SELIGSON & CO VARAINHOITO OY
STUDE OY
UNITED BANKERS OMAISUUDENHOITO OY
VARAINHALLINTA TRESOR OY
WALSTRÖM IMMONEN PARTNERS OY

Sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt •
Holdingsammanslutningar för värdepappers-
företag (9)
ALFRED BERG HOLDING OY
BAGG HOLDING AB
CONVENTUM OYJ
FINANSSI-SAMPO OY
KUISLA-YHTIÖT OY
OY UB FINANCE AB
PCA CAPITAL ASSOCIATES OY
UGGLA, RUTANEN, SELIGSON & CO
WELNESOR OY

Sijoittajien korvausrahoisto • Ersättningsfonden
för investerarskydd (1)
SJOITTAJIEN KORVAUSRAHASTO

Talletuspankkien korkoriskiaseman arviointi

Tuloriski osoittaa, mikä vaikutus korkojen muutoksilla on koko taseen alle vuoden pituisen alijäämän rahoittamiseen tai ylijäämän sijoittamiseen vuoden aikana raportointihetkestä eteenpäin. Tallettajien käyttäytyminen on osoittautunut varsin joustamattomaksi korkojen muuttuessa. Tämän vuoksi markkamääräisten erien tuloriski lasketaan käyttäen erilaisia oletuksia avistatalletusten uudelleenhinnoittelusta. Tarkoituksena on tarkastella oletuksen vaikutusta riskilaskelmaan. Mitä myöhäisempi avistatalletusten hinnoitteluaikakohta on, sitä positiivi-

sempi vaikutus koron nousulla on pankkien tulokseen.

Investointiriskiluku mittaa luovutettavaksi tarkoitettujen saamistodistusten arvonmuutosta, kun korot nousevat yhdellä prosenttiyksiköllä. Investointiriskilaskelmassa otetaan huomioon kaupankäyntivarastoon kuuluvien taseen ulkopuolisten sitoumusten korkoherkkyys (arvonmuutos korkojen noustessa).

Korkoriskiä arvioitaessa otetaan huomioon tulo- ja investointiriskin yhteisvaikutus. Määrittelemällä kaikkien pankkien korkoriski samalla tavalla on mahdollista verrata pankkeja keskenään ja tunnistaa pankit, jotka ottavat liian suuren korkoriskin suhteessa riskinkantoky-

kyynsä. Mittarina käytetään tulo- ja investointiriskin yhteenlaskettua tappioarvoa, kun korot nousevat yhdellä prosenttiyksiköllä. Laskelmassa oletetaan lisäksi, että avistatalletukset hinnoitellaan uudelleen heti. Näin saatu korkoriski suhteutetaan edellisen vuoden lopun rahoituskatteeseen

¹Tarkempi kuvaus Rahoitustarkastuksen korkoriskiseurannasta on tutkimuksessa: Kangas, P. (1998): Talletuspankkien korkoriskin seuranta, Rahoitustarkastuksen työpaperi, TP/6/98/LLO, www.rata.bof.fi/suomi/julkaisut/julkaisut.html.

Analys av depositionsbankernas ränteriskposition¹

Inkomstrisken visar vilken effekt ränteförändringar har på finansieringen av underskottet för de korta maturiteterna i balansräkningen och på placeringen av överskotten på ett år räknat från rapporteringstidpunkten. Insättarna har visat sig reagera rätt trögt på ränteförändringar. För poster i mark beräknas inkomstrisken därför i form av olika antaganden om räntebindningen i avistainlåningen. I riskanalysen beräknas effekten av varje antagande. Ju senare räntebindningen i avistainlåningen sker, desto positivare är effekten av en ränteuppgång på bankernas resultat.

Investeringsrisken speglar värdeförändringen i omsättningsbara fordringsbevis vid en räntestegring på en procentenhet. I investeringsriskanalysen beaktas räntekänsligheten (värdeförändringen till följd av en ränteuppgång) för de åtaganden utanför balansräkningen som ingår i handelslagret.

I ränteriskanalysen beaktas samverkan mellan inkomstrisken och investeringsrisken. Genom att alla bankers ränterisker mäts med samma formel blir bankerna jämförbara och de banker kan identifieras som tar en alltför stor ränterisk i förhållande till sin bärkraft. Som mått används den totala förlusten, som är summan av inkomst- och investeringsrisken vid en

räntestegring på en procentenhet under antagandet att räntan på avistakontona justeras omedelbart. Den resulterande ränterisken ställs i relation till finansnettot vid slutet av föregående år.

¹ Närmare beskrivning av ränteriskuppföljningen; Kangas, P. (1998): Talletuspankkien korkoriskin seuranta, Rahoitustarkastuksen työpaperi, TP/6/98/LLO, www.rata.bof.fi/suomi/julkaisut/julkaisut.html.

Rahoitusmarkkinoiden ja niiden valvonnan historiaa

Historik över finansmarknaden och finanstillsynen

Ruotsin vallan aika 1100-l
Svenska tiden 1100-talet

- 1659 Ruotsi-Suomen kuningas Kaarle X Kustaa perusti pankkiylitarkastajan viran valvomaan ruotsalaista Palmstruchin pankkia, jolla oli sivukonttori myös Turussa. Virka lakkautettiin pankin lopetettua toimintansa vararikon seurauksena 1668. • Sverige-Finlands konung Karl X Gustav inrättade en banköverinspektörstjänst för övervakningen av Palmstruchska banken, som hade filial även i Åbo. Tjänsten drogs dock in rätt snart efter att banken hade upphört med sin verksamhet på grund av konkurs 1668.
- 1668 Palmstruchin pankin raunioille perustettiin Valtiosäätyjen pankki (Sveriges riksbank), joka oli maailman ensimmäinen keskuspankki. Sen toimintaa valvoi kuusi pankkivaltuusmiestä. Valtiosäätyjen pankin toimet koskivat Suomea aina vuoteen 1840 asti, jolloin Ruotsin raha lopullisesti poistui liikkeestä Suomessa. • Verksamheten i Palmstruchska banken övertogs av Rikens Ständers Bank (nuvarande Sveriges riksbank), den första centralbanken i världen. Dess verksamhet övervakades av sex bankfullmäktige. Finland berördes av bankens verksamhet fram till 1840, då den svenska myntenheten slutligt togs ur cirkulation i Finland.

Venäjän vallan aika 1809–1917
Ryska tiden 1808–1917

- 1811 Suomen Pankki perustettiin. • Finlands Bank grundades.
- 1820-l. Ensimmäiset säästöpankit syntyivät Suomeen ja Ruotsiin. • De första sparbankerna inrättades i Finland och Sverige.
- 1860 Suomi sai oman rahayksikön, markan. • Finland fick en egen myntenhet, marken.
- 1862 Suomeen perustettiin ensimmäinen liikepankki (SYP). • Den första affärsbanken (sedermera Föreningsbanken i Finland Ab) etablerades i Finland.
- 1866 Liikepankkijärjestelmän myötä Suomeen säädettiin ensimmäinen pankkilaki. Pankkien valvontaohjeet antoi Senaatti, ja niiden noudattamista valvoivat pankkeihin asetetut asiamiehet. • I och med utvecklingen av ett affärsbankssystem stiftades den första banklagen i Finland. Anvisningarna om tillsynen över bankerna utfärdades av Senaten, och särskilda ombud tillsattes i bankerna för att övervaka att anvisningarna följdes.
- 1868 Suomen Pankki siirtyi säätyjen (myöhemmin eduskunta) alaiseksi. • Finlands Bank underställdes ständerna (senare riksdagen).
- 1895 Säästöpankkilaki astui voimaan. Siinä pankkivalvonta ensimmäisen kerran keskitettiin. • Sparbankslagen trädde i kraft. I den centraliserades tillsynen för första gången.
- 1920 Osuuskassojen valvojaksi määrättiin järjestön oma keskusrahallaitos. • Centralpenninginrättningen för andelskassorna förordnades att utöva tillsyn över kassorna.
- 1922 Pankkitarkastusvirasto perustettiin valtiovarainministeriön alaisuuteen valvomaan liikepankkeja. • Bankspektionen inrättades med uppgift att övervaka affärsbankerna. Inspektionen var underställd finansministeriet.
- 1993 Pankkitarkastusviraston toiminta lakkasi uuden rahoitustarkastuslain myötä ja Rahoitustarkastus aloitti toimintansa Suomen Pankin yhteydessä. • Bankspektionens verksamhet upphörde i och med att lagen om finansinspektionen trädde i kraft och Finansinspektionen inleddes sin verksamhet vid Finlands Bank.
- 1995 Suomesta tuli EU:n jäsen. • Finland blev medlem av EU.
- 1996 Sijoituspalveluyrityksiä koskeva lainsäädäntö astui voimaan. • Lagstiftningen om värdepappersföretag trädde i kraft.
- 1999 Euro-aika alkoi. • Euroeran inleddes.

Itsenäisyyden aika 1917–
Självständighetstiden 1917–

Valvonta-alue on laajentunut • Tillsynsområdet har utvidgats:	1989	Arvopaperimarkkinat • Värdepappersmarknaden
1933 Kiinnitysluottopankit • Hypoteksbankerna	1991	Ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit ja arvo-osuusjärjestelmä • Utländska kreditinstitutens filialer och värdeandelsystemet
1970 Säästöpankit, osuuspankit, luotto-osakeyhtiöt ja pankkien vakuusrahastot • Sparbankerna, andelsbankerna, kreditaktiebolagen och bankernas säkerhetsfonder	1992	Rahoitustoimintalain mukaiset luottolaitokset ja säästöpankkisäätiöt • Kreditinstitut enligt lagen om finansieringsverksamhet och sparbanksstiftelserna
1979 Hypoteekkiyhdistys ja ulkomaisten luottolaitosten edustustot • Hypoteksföreningen och utländska kreditinstitutens representationskontor	1993	Panttilainauslaitokset • Pantlåneinrättningarna
1987 Sijoitusrahastot ja rahastoyhtiöt • Placeringsfonderna och fondbolagen	1994	Luottolaitosten konsolidointiryhmät ja ulkomaiset palvelujen tarjoajat • Kreditinstitutens konsolideringsgrupper och utländska företag som tillhandahåller tjänster
1988 Postipankki Oy ja johdannaismarkkinat • Postbanken Ab och derivatmarknaden	1996	Sijoituspalveluyritykset • Värdepappersföretagen

